

Depremın Miras Hukukuna İlişkin Sonuçları Hakkında Genel Bir Değerlendirme^(*)

A General Evaluation on the Consequences of Earthquakes on Inheritance Law

Doç. Dr. Sinan Sami AKKURT^(*)

Öz

6 Şubat 2023'te, merkez üsleri Kahramanmaraş olan 7.7 ve 7.6 büyüklüklerinde iki ana deprem meydana geldi. Nisan 2023 sonu itibarıyla açıklanan resmî rakamlara göre bu iki deprem ve artçılarının sonucunda Türkiye'de yaklaşık "elli bin" kişinin hayatını kaybettiği tahmin edilmektedir. Bu depremlerin, resmî kayıtlar nazara alınarak yapılan açıklamalarda Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ve hatta 1268 Kilikya depreminden beri genel olarak Anadolu coğrafyasında en fazla can kaybına neden olan depremler oldukları ifade edilmektedir.

Bu çalışma, öncelikle anılan depremlerde yakınlarını yitiren kişilere ve onlara yardımcı olmaya gayret eden çok sayıda hukukçunun hukuksal arayışlarına genel hatlarıyla fakat ivedilikle bir yol haritası oluşturulması; depremde hayatını kaybeden kişilerin kişiliklerinin hangi esnada, hangi esaslar çerçevesinde son bulduğunun belirlenmesi ve onların sağ kalan yakınlarının miras hukukuna ilişkin sorunlarının hangi hükümlere göre çözüme kavuşturulacağını genel olarak ortaya koyulması amaçları doğrultusunda hazırlanmıştır.

Yitirdiklerimizin sonsuz anısına saygıyla.

Anahtar Kelimeler

Deprem, Ölüm, Ölüm Karinesi, Birlikte Ölüm Karinesi, Gaiplik, Mal Rejimi Tasfiyesi.

Abstract

On February 6, 2023, two major earthquakes of magnitude 7.7 and 7.6 occurred, with epicenters in Kahramanmaraş. According to the official toll announced as of the end of April 2023, it is estimated that approximately "fifty thousand" people lost their lives as a result of these two earthquakes and their aftershocks. In the official statements, it is stated that these are the earthquakes that caused the highest mortality in the Anatolian geography in general, in the history of the Republic of Turkey and even since the 1268 Cilicia earthquake.

This study was prepared with the purposes of primarily aiming to create a guide for the people who lost their relatives in the aforementioned earthquakes and the legal pursuits of many lawyers who try to help them, in general terms, but immediately; and to determine at what stage of their personalities and under what conditions the persons lost their lives in the earthquake and to find solution generally for the problems with regards to the inheritance law provisions that will be applied for their alive relatives.

With respect to the eternal memory of those we lost.

Keywords

Earthquake, Presumptive Death, Presumption of Multiple Death, Disappearance, Dissolution of Property Regime.

^(*) Hakemli makale - Peer reviewed article
Makalenin geliş tarihi: 26.04.2023
Makalenin kabul tarihi: 18.05.2023

^(**) Selçuk Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı, Öğretim Üyesi / Konya - Türkiye
E-posta: samiakkurt@gmail.com
Orcid Id: <http://orcid.org/0000-0002-9421-2412>

Giriş, Takdim ve Sınırlandırma

“6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleri”¹ Türkiye’nin özellikle on bir ilinde² büyük yıkımlara neden olmuş,³ resmî açıklamalara göre bu iki ana deprem ve artçıları neticesinde yaklaşık elli bin kişinin hayatını kaybettiği ifade edilmiş,⁴ anılan illerde ve civarlarında yaşamını sürdüren pek çok yurttaş farklı bölgelere/ illere göç etmek durumunda kalmıştır.

Anılan “depremlerde hasar gören binaların sebep olduğu zararlardan kaynaklanan hukuki sorumluluk” konusu; tarafımızca kaleme alınan “I- sözleşme sorumluluğu” ve “II- haksız fiil sorumluluğu” olmak üzere iki müstakil çalışma hâlinde, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi’nin 2023 Yılı, 31’inci Cildinde yayımlanmıştır. Lâkin böylesi kitlesel yıkıma neden olan bu depremlerin miras hukuku bakımından sonuçlarına da değinmek bir medenî hukukçu olarak ödev telakki edilerek, anılan depremlerde yakınlarını yitiren kişilere ve onlara yardımcı olmaya gayret eden çok sayıda hukukçunun hukuksal arayışlarına genel hatlarıyla fakat ivedilikle genel bir yol haritası oluşturulması amacıyla bu çalışma kaleme alınmıştır.

Adlî tıp biliminde “kitlesel doğal afet”⁵ olarak kategorize edilen bu tür felaketlerde yaşamlarını yitiren tüm kişilerin ölüm anları ve/veya kimlikleri her hâlükârda sarîh olarak belirlenememekte, hatta enkaz altında kaldıkları varsayılan/ iddia edilen bazı kişilerin sonradan cesetlerine dahi ulaşılması mümkün olmamaktadır. Ölüm anının ve/veya ölünün kimliğinin sarîh olarak tespit edilemediği böyle durumlar, ilgili kişinin

yakınlarının mirasçılık durumları hakkında belirsizlik yaratmaktadır. Örneğin aynı enkaz içerisinde hayatını kaybeden eşlerden hangisinin önce hangisinin sonra öldüğünün belirlenebilmesi, bunlardan hangisinin diğerine mirasçı olacağının tespitinde birincil derecede önem arz etmektedir. Oysa bunun tespit edilmesi, kitlesel doğal afetler karşısında her durumda mümkün olamamaktadır. Aynı şekilde ne sağ olarak kendisine ne de ölü olarak cesedine ulaşamayan, kendisinden hiçbir surette haber alınamayan kişilerin akıbeti de mirasçıların durumu hakkında belirsizlik yaratabilmektedir. Örneğin içinden bazı kişilerin sağ olarak kurtulduğu bir enkazda cesedine rastlanmayan ya da enkazdan çıkartılıp hastaneye götürüldüğü iddia edilmekle birlikte hiçbir hastane kaydında adı geçmeyen, kendisine hiçbir surette ulaşamayan kişilerin durumları böyledir.

İşte çalışmada; ölüm(leri)ne kesin gözüyle bakılmakla birlikte ceset(ler)ine ulaşamayan, özellikle biribirleri karşısında ölüm anları/sıraları kesin olarak tespit edilemeyen ve/veya ölüm(leri) hakkında kuvvetli olasılık bulunan ancak kendi(ler)inden haber alınamayan deprem mağdurlarının kişiliklerinin ve terekelerinin akıbeti hususları genel çerçevede ele alınacak olup, esasında her biri hakkında müstakil monografiler yazılabilecek/yazılmış olan oldukça geniş kapsamlı bu hususlar hakkında fazlaca doktrinel tartışmaya girmeden, öz itibarıyla, çalışma konusundan ve amacından uzaklaşmadan izahta bulunulmasına gayret edilecektir.

I. Ölümüne Kesin Gözüyle Bakılan Fakat Cesedine Ulaşamayan Kişilerin Durumu

Depremde ağır hasar gören veya tümüyle yıkılan binaların sebep olduğu ölümlerde her durumda kimlik tespiti mümkün olmamakta, hatta ölümüne kesin gözüyle bakılmakla birlikte cesedine dahi ulaşamayan kişiler olduğu bilinmektedir. TMK m.31, kişinin, ölümüne kesin gözüyle bakılmasını gerektiren böyle durumlar içinde kaybolduğu takdirde cesedi bulunamamış olsa bile gerçekten ölmüş sayılacağını hükme bağlamaktadır. Bu hüküm “ölüm karinesi” olarak tabir edilir.⁶

⁶ Kemal Oğuzman, Özer Selçik ve Saibe Oktay-Özdemir, *Kişiler Hukuku - Gerçek ve Tüzel Kişiler* (İstanbul: 17. Baskı, Filiz 2018 - Güncel Baskı 20, 2021), s. 25; Mustafa Dural ve Tufan Öğüz, *Türk Özel Hukuku, C. II - Kişiler Hukuku* (İstanbul: 19. Baskı, Filiz, 2018 - Güncel Baskı 23, 2022), s. 26; Hüseyin Hatemi, *Kişiler Hukuku* (İstanbul: 7. Baskı, Oniki Levha, 2018 - Güncel Baskı 9, 2021), s. 82; Jale Akipek, Turgut Akıntürk ve Derya Ateş, *Türk Medenî Hukuku, C. I - Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku* (İstanbul: 14. Baskı, Beta, 2018 - Güncel Baskı 18, 2021), s. 251; Ahmet Mithat Kılıçoğlu, *Medenî Hukuk - Temel Kavramlar, Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku* (Ankara: 4. Baskı, Turhan, 2016), s. 209; Mehmet Ayan ve Nurşen Ayan, *Kişiler Hukuku* (Ankara: 9. Baskı, Adalet, 2020), s. 194; Ayşenur Şahin-Caner, “Kişiler Hukuku”, iç. *Medenî Hukuk I - Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku*, (Ed. Metin İkizler ve Özlem Tüzüner) (Ankara: 2. Baskı, Adalet, 2022), s. 295; Zafer Zeytin ve Ömer Ergün, *Türk Medenî Hukuku* (Ankara: 5. Baskı, Seçkin, 2020 - Güncel Baskı 6, 2022), s. 109; Ayşe Arat, “Gerçek Kişilerde Kişiliğin Sona Ermesi”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi C. 9, S. 1-2* (2016): 257-275, s. 263. Mukayese için ayrıca bkz. Heinrich Honsell, Nedom Peter Vogt and Thomas Geiser (Hrsg.), *Basler Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht, ZGB I, Art. 1-456* (Basel: 5. Auflage, Helbing Lichtenhahn Verlag, 2014), Art. 34, N. 4; Andreas Bucher, *Natürliche Personen und Persönlichkeitsschutz* (Basel: 4. Auflage, Helbing Lichtenhahn Verlag, 2009), N. 219.

¹ “Adı geçen depremler 6 Şubat 2023 tarihinde, Türkiye saati ile 04:17’de ve 13:24’te merkez üssü Kahramanmaraş’ın Pazarcık ve Elbistan ilçeleri olan, Mw7.7 (odak derinlik=8,6 km) ve Mw7.6 (odak derinlik=7 km) büyüklüklerinde iki depremdir. 20 Şubat 2023 tarihinde de Türkiye saati ile 20:04’te merkez üssü Hatay Yayıllardağı olan Mw6.4 büyüklüğünde bir deprem daha meydana gelmiştir. Söz konusu depremler toplamda 11 ilde büyük yıkımlara yol açmıştır”. Bkz. T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, ‘2023 Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu (Mart 2023)’, s. 6, Erişim Tarihi: 10.04.2023, <https://bit.ly/3MtuJEq>.

² AFAD’ın 11.02.2023 tarihinde açıkladığı basın bülteninde bu on bir il; Kahramanmaraş, Gaziantep, Şanlıurfa, Diyarbakır, Adana, Adıyaman, Osmaniye, Hatay, Kilis, Malatya ve Elazığ olarak belirtilmiştir. Bkz. AFAD, ‘Kahramanmaraş’ta Meydana Gelen Depremler Hakkında Basın Bülteni (11.02.2023)’, Erişim Tarihi: 10.04.2023, <https://www.afad.gov.tr/kahramanmarasta-meydana-gelen-depremler-hk-basin-bulteni-26>.

³ Anadolu Ajansı’nın 01.03.2023 tarihli açıklamasına göre 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremlerinden etkilenen illerdeki hasar tespit çalışmalarında 582 bin bağımsız bölüm ve 202 bin binanın acil yıkılacak, ağır hasarlı veya yıkılmış durumda olduğu belirtilmiştir. Bkz. Anadolu Ajansı, ‘Deprem bölgesinde 582 bin bağımsız bölüm ve 202 bin bina acil yıkılacak, ağır hasarlı veya yıkık (01.03.2023)’, Erişim Tarihi: 10.04.2023, <https://bit.ly/3mmXoAy>.

⁴ “... yaşanan depremler sonucunda 48 binden fazla insan hayatını kaybetmiş, yarım milyondan fazla bina hasar görmüş, iletişim ve enerji alt yapısı zarar görmüş ve önemli maddi kayıplar oluşmuştur.”. Bkz. T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, ‘2023 Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu (Mart 2023)’, s. 6, Erişim Tarihi: 10.04.2023, <https://bit.ly/3MtuJEq>.

⁵ Kitlesel doğal afetlerin en az 12 veya daha fazla kişinin aynı sebebe bağlı olarak hayatını kaybetmesine yol açan doğa olayları olduğu yönünde bkz. Emel Hülya Yükseloğlu, “Doğal Afet Olaylarında Kimliklendirme”, *Bahçeşehir Üniversitesi Özel Hukuk ve Ceza Hukuku Yönlünden Depremi Etkileri Eğitim Programı (11-12 Mart 2023)*, Türkiye Barolar Birliği TV, Erişim Tarihi: 09.04.2023. <https://bit.ly/3nPUJj6>.

Esasen kişinin ölmüş olduğu sonucuna cesedinin bulunması ve cesedin o kişiye ait olduğunun belirlenmesi (kimliklendirme) ile ulaşılır. Fakat öyle olaylar vardır ki cesedi bulunamasa veya ceset ile kişi arasında kimliklendirme sarıh olarak gerçekleştirilemese dahi o olay içerisinde kaybolan kişinin ölmüş olduğuna kesin gözüyle bakılır. Örneğin deprem dolayısıyla yıkıldığı esnada o binada bulunduğu kesin olan fakat binanın, kimsenin sağ olarak kurtarılmadığı enkazında cesedi dahi bulunamayan veya bulunan cesetlerle kimliğinin eşleştirilmesi (teknik sebeplerle) mümkün olmayan kişinin durumu kural olarak böyledir.

TMK m.31'in uygulanabilmesi için öncelikle kişinin, genel hayat tecrübelerine göre ölümüne kesin gözüyle bakılmasını gerektiren bir olay içerisinde kaybolmuş olması şarttır. Depremde yıkılan binanın enkazında sonradan yangın çıktığı, gaz sızıntısına bağlı patlamalar olduğu, çetin kış şartlarının yaşandığı bir mevsimde günlerce enkaza müdahale edilemediği durumlar, ölüme kesin gözüyle bakılmayı gerektiren, yaşanmış (acı) örnekler arasındadır. Öte yandan kişinin hayatta olabileceğine dair en ufak bir ihtimal, başka deyişle kişinin ölüp ölmediği hususunda az da olsa tereddüt varsa ölüm karinesinin şartlarının gerçekleştiğinden bahsetmek isabetli olmaz.⁷ Örneğin içerisinde bazı kişilerin sağ olarak kurtulduğu bir enkaz altındaki kişilerin, insanın aç ve susuz olarak hayatta kalabileceği maksimum süre (hayatta kalabilme süresi)⁸ zarfında ölümlerine kesin gözüyle bakılması mümkün ve insanî olmayacağı için, o aşamada TMK m.31'in söz konusu kişiler hakkında uygulanması isabetli görülmemektedir. Fakat zor koşullarda hayatta kalabilme süresi henüz dolmadan enkaz kaldırma çalışmalarına girişildiği, ağır iş makinelerinin henüz hayatta kalabilme süresi içerisindeyken hafriyat/enkaz kaldırmaya başladığı bir faraziyede, anılan enkaz altındaki kişiler hakkında da artık ölüm karinesinin işletilebilmesi mümkün hâle gelmiş olur.

Bununla birlikte, TMK m.31'in uygulama alanı bulması için kişinin sadece ölümüne kesin gözüyle bakılmasını gerektirecek bir olay içerisinde kaybolmuş olması yeterli olmayıp, ayrıca kişinin cesedinin bulunamamış olması da şarttır. Cesedin kişiyi teşhis etmekten uzak, örneğin kimliklendirme yapılamayacak

ölçüde deforme olduğu durumlarda da TMK m.31 anlamında cesedin bulunmadığının kabul edilmesi gerektiği ifade edilmektedir.⁹ Kişinin cesedine ulaşılabilirdiği durumlarda ise ölüm karinesinin işletilmesine gerek bulunmamaktadır.

TMK m.44 uyarınca, ölümüne kesin gözüyle bakılmasını gerektiren durumlar içerisinde kaybolan kimse hakkında, cesedi bulunamamış olsa dahi o yerin en büyük mülkî amirinin (illerde valinin, ilçelerde kaymakamın) emriyle ölüm tutanağı düzenlenerek nüfus kütüğüne ölü kaydı düşülür (ölüm olayı işlenir). Maddedeki "o yer" ifadesinden ölüme kesin gözüyle bakılmayı gerektirecek olayın vuku bulduğu yer değil, "ilgililer tarafından müracaat edilen yer" in anlaşılması isabetli olur. Nitekim bu durum 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu (NHK)'nun 32/1 maddesinde de açıkça ifade edilmektedir.

Ölüm karinesi çerçevesinde nüfus kütüğüne ölü kaydı düşülmesini talep edebilecek "ilgililer", hakkında ölüm karinesi cereyan eden kişinin alt veya üst soyu, kardeşleri, bunlar yoksa mirasçılardır. Bu kişilerin başvurularında ölüme kesin gözüyle bakılmasını gerektirecek olayı belgelendirmeleri ya da yetkili makamların durumu resmî bir yazı ile nüfus müdürlüğüne bildirmeleri gerekli ve yeterlidir (NHK m.32/II). Bu kişiler dışındaki diğer ilgililerin ölüm karinesinin gereğinin idari yolla yerine getirilmesini isteme yetkileri bulunmasa da diğer her ilgili, söz konusu kişinin ölü veya sağ olduğunun mahkemece tespitini dâva edebilir (TMK m.44/II).

Alt soy, üst soy, kardeşler veya mirasçılar tarafından müracaat edilen nüfus müdürlüğü, başvuru dilekçesini ve ekli belgeleri, olayın doğru olup olmadığı ve öldüğü iddia edilen kişinin olayın meydana geldiği sırada orada bulunup bulunmadığı çerçevesinde inceleyerek, ilgili evrakları olay ve kişinin orda olduğunu kanıtlar nitelikte görürse mülkî idare amirinin emriyle kütüğe ölü kaydı düşer (NHK m.32/III).

08.05.2020 tarihine kadar, deprem gibi kitlesel doğal afetlerde meydana gelebilecek toplu ölümler hakkında uygulanmak üzere ayrıca "Nüfus Hizmetleri Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik"¹⁰ (NHKY)" m.66 yürürlükte idi. Buna göre depremde "... binaların çökmesi, yıkılması gibi nedenlerle toplu ölümlerin olması hâlinde mülkî idare amirlerince görevlendirilecek memurlarca ölenlerin kimlikleri tespit edilir. Kimlik tespitinin yapılması mümkün olmadığı takdirde, mülkî idare amirince görevlendirilecek kişilerce ölenlerin fotoğrafları çektilerle özel bir dosyada muhafaza edilir. Olaya adlî makamlarca el konulmuş ise bu makamlarca yaptırılan tespitten yararlanarak ölenlerin kimlikleri ve nüfusta kayıtlı oldukları yer iki örnek halinde listeye geçirilir. Listelerin alt kısmı tutanak şeklinde bağlanarak listeyi düzenleyen görevlilerce imzalanır. Liste düzenlenme-

⁷ BGE 75 II 1328 = JdT 1950 I 229. Zahit İmre, *Medeni Hukuka Giriş - Temel Kavramlar, Medeni Kanununun Başlangıç Hükümleri ve Hakiki Şahıslar Hukuku* (İstanbul: 3. Baskı, Sulhi Garan Matbaası, 1980), s. 501.

⁸ "Genel olarak, yetişkin bir kişinin 1 ila 2 ay arasında yemeksiz hayatta kalması olasıdır. Buna karşın yiyeceklerde olduğu gibi, insanların susuz ne kadar yaşayabileceğini tam olarak söylemek zordur. Sağlıklı bir yetişkin genelde 3 güne kadar susuzluğa dayanabilirken, bu sürenin çok nadir olarak 8-10 güne kadar uzayabildiği görülmüştür. Fakat ek hastalıklar veya ortamın sıcak olması susuzluğa tolerasyonu azaltır. Ayrıca çocukların açlığa ve susuzluğa tolerasyonu ise çok değişkendir; örneğin yaz gününde sıcak bir arabada unutulmuş küçük bir çocuk, hızlı bir şekilde susuz kalabilir ve saatler içinde ölebilir. Buna karşın daha önce 30 Ekim 2020'de Ege Denizi'nde gerçekleşen 6,9 şiddetindeki İzmir Depremi'nde ve 6 Şubat 2023'te 2 büyük sarsıntı yaşanan Kahramanmaraş Depremi'nde gördüğümüz gibi 180 saati aşkın susuz-yemeksiz kalan çocukların sağ kaldıkları mucizevi durumlar çok nadir de olsa vardır." Bkz. Mustafa Özdoğan, "Bir İnsan Açlığa ve Susuzluğa Ne Kadar Dayanabilir?", Prof. Dr. Mustafa ÖZDOĞAN İnternet Sitesi (14.02.2023), Erişim Tarihi: 11.04.2023, <https://bit.ly/411dVJE>.

⁹ Hıfzı Veldet Velidedeoğlu, *Türk Medeni Hukuku C. I - Başlangıç ve Şahsın Hukuku* (İstanbul: 5. Baskı, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1956), s. 128.

¹⁰ RG. 23.11.2006, S. 26355.

sine olanak bulunmadığı hallerde, ilgili makamların resmî yazıları veya bu makamlarca verilecek belgelere dayanılarak ölüm tutanağı düzenlenmek üzere listeler o yerin nüfus müdürlüğüne teslim edilir. İki örnek olarak düzenlenen ölüm tutanakları aile kütüğüne tescil edilerek bir örneği ölüm özel kütüğüne, bir örneği ise Genel Müdürlüğe gönderilecek olan dosyaya takılır. Bu tutanaklara ‘.....ce verilen ..... tarihli ve ..... sayılı listeye dayanılarak düzenlenmiştir’ şeklinde açıklama yapılır. Görevli memurlarca düzenlenmiş olan listelerin bir örneği ile ilgili makamlarca verilmiş belge veya yazılar aynı yer nüfus müdürlüğünde açılacak özel bir dosyada ve süresiz olarak muhafaza edilir. Nüfus müdürlüğünün hasar görmüş olması halinde düzenlenmiş olan listelerle ilgili olarak Bakanlıkça verilecek talimata göre işlem yapılır” idi. Dolayısıyla deprem neticesinde meydana gelen toplu ölümler bakımından ilgililerin nüfus müdürlüklerine müracaat etmesine gerek olmaksızın ölümlerin tespiti, ilgili karinelerin işletilmesi ve nüfus kütüğünün buna göre düzenlenmesi yönünde idarenin re’sen işlem yapmakta görevli ve yetkili kılındığı ifade edilebilirdi. Ancak 08.05.2020 tarihli ve 2505 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile çıkartılan “Nüfus Hizmetleri Uygulama Yönetmeliği (HNY)” ile, “Nüfus Hizmetleri Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik (NHKY)” yürürlükten kaldırılmış olup (m.75), NHY’de kitlesel afetler neticesinde meydana gelen toplu ölümler hakkında uygulanmak üzere, ilgili idareyi re’sen görevli ve yetkili kılan böyle özel bir düzenleme (artık) yer almamaktadır.

Kişinin nüfus kütüğüne ölüm karinesi işletilerek ölü kaydı düşülmesiyle o, ölümüne kesin gözüyle bakılmasını gerektiren olayın gerçekleştiği tarihten itibaren (geriye etkili olarak) ölmüş kabul edilir ve ölümler ilgili tüm sonuçlar bu andan itibaren doğar.¹¹ Bu tarih itibarıyla kişinin terekesi, teminat göstermelerine gerek olmaksızın mirasçılara geçer. Şayet bu kişi evliyse evliliği de olay tarihini itibarıyla kendiliğinden sona ermiş sayılacağından, mal rejiminin tasfiyesinde ve katılma alacağının terekeye dahilinde bu tarihin esas alınması gerekir.

Nüfus kütüğüne ölü kaydı düşülen kişinin ölü olmadığını sonradan anlaşılırsa bu kişinin mahkemeye müracaat ederek ölü kaydının kaldırılmasını talep etmesi gerekir (NHK m.35, 36). Sonradan çıkagelen kişinin böyle bir talepte bulunmaması hâlinde ölü kaydının iptali NHK m.36/1, (a), (c) ve/veya 40 hükümlerine göre yapılmalıdır. Nüfus kütüğüne ölüm karinesi işletilerek ölü kaydı düşülen kişinin sonradan ortaya çıkması durumunda mirasçılara intikal etmiş olan malvarlığının TBK m.77 vd. anlamında sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre geri istenmesi mümkün ve isabetli görülmektedir.¹²

¹¹ Oğuzman, Seliçi ve Oktay-Özdemir, s. 27; Dural ve Ögüz, s. 27.

¹² Oysa Dural ve Ögüz bu hâlde sebepsiz zenginleşmenin yanı sıra istihkak talebinde bulunulabilmesine de cevaz vermektedir (Bkz. a.g.e., s. 27). Lakin sebepsiz zenginleşme dâvası açılması gereken durumlarda istihkak dâvası açılabilmesinin teknik anlamda mümkün olmadığı, nitekim istihkak dâvası açılabilmesinin kabul edilebilmesi için hakkında ölüm karinesi işletilerek nüfus kütüğüne ölü kaydı düşülen

II. Hangisinin Önce Öldüğü Tespit Edilemeyen Mirasçılarının Birbirleri Karşısındaki Durumu

Kimin mirasçı olacağı, mirasbırakanın ölüm anına göre belirlenir. Öyle ki mirasçı olabilmek için mirasbırakanın ölümü anında sağ olmak şarttır (TMK m.580/1). Oysa deprem dolayısıyla ağır hasar gören veya yıkılan bina(lar)da hayatını kaybeden çok sayıda kişinin (mirasçının) hangisinin önce hangisinin sonra öldüğünün tespit edilebilmesi çoğu durumda çok zor veya imkânsızdır.

Mirasbırakanla birlikte, çoğunlukla aynı enkaz altında kalınması gibi bir olay nedeniyle hayatını kaybedip de mirasbırakandan önce mi sonra mı son nefesini verdiği tespit edilemeyen kişilerin (birbirleri karşısındaki) mirasçılık durumunun nasıl belirleneceği meselesi öncelikle TMK m.29/II çerçevesinde incelenir. Buna göre “birden fazla kişiden hangisinin önce veya sonra öldüğü ispat edilemezse, hepsi aynı anda ölmüş sayılır”.

“Birlikte ölüm karinesi”¹³ tabiriyle ifade edilen bu hüküm, bir üst başlıkta değinilen “ölüm karinesi”nden farklı olarak; ölüm olayının değil, ölüm anının tespitine ilişkindir. Bu nedenle birlikte ölüm karinesinin işletilebilmesi için çoklu ölümlerin aynı olay içerisinde gerçekleşmesi gerekmeyip, hangisinin önce veya hangisinin daha sonra gerçekleştiğinin ispat edilememesi (belirlenememesi) gerekli ve yeterlidir.¹⁴ Örneğin hangisinin önce veya sonra öldüğü tespit edilemeyen mirasçıların aynı enkaz altında hatta aynı olay neticesinde yaşamlarını yitirip yitirmedikleri, karinenin işletilebilmesi bakımından önem arz etmez. Farklı enkazlarda, hatta biri enkaz altında kalmak diğeri gaz sızıntısından etkilenmek gibi farklı olaylar neticesinde yaşamını yitiren mirasçılar hakkında da TMK m.29/II hükmünün uygulanması mümkündür. Yeter ki bunlardan hangisinin önce, hangisinin sonra öldüğünün ispatlanması mümkün olmasın.¹⁵

Önemle belirtilmelidir ki birlikte ölüm karinesinin işletilebilmesi için ölen kişilerden her ikisinin de ölüm anının (ayrı ayrı) ispat edilemiyor olması şart değildir. Bunlardan yalnızca birinin (diğerine kıyasen) ölüm anının ispat edilememesi de karinenin işletilmesi ba-

kişinin tereke mallarının mülkiyetinin mirasçılara hiçbir surette intikal etmediğinin kabul edilmesi, yani hâlihazırdaki (gerçek) maligân sonradan çıkagelen (hakkında ölüm karinesi işletilerek nüfus kütüğüne ölü olarak kaydedilen) kişi olarak telakki edilmesi gerektiği, bunun ise hukukî güven ve istikrarı zedeleyeceği düşünüldüğü için bu yaklaşıma katılmak mümkün görülmemektedir.

¹³ Karinenin kesin karine mi adî karine mi olduğu hususu tartışılabilir olmakla birlikte baskın görüş, anılan karinenin aksi ispat edilebilen bir adî karine niteliğinde olduğu yönündedir. Nitekim TMK m.29’un lafzı da bunu destekler niteliktedir. Bu yönde bkz. Aydın Zevkçiler, M. Beşir Acabey ve K. Emre Gökyayla, *Zevkçiler Medenî Hukuk - Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, Aile Hukuku* (Ankara: 6. Baskı, Seçkin, 1999), s. 561; Dural ve Ögüz, s. 28; Kılıçoğlu, s. 208; Öztan, s. 228. Karş. Hatemi, s. 85.

¹⁴ Honsell, Vogt und Geiser, Art. 32, N. 5.

¹⁵ Ferit H. Saymen, *Türk Medenî Hukuku, C. II - Şahsın Hukuku* (İstanbul: 2. Baskı, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1960); s. 44; Ergun Özsunay, *Gerçek Kişilerin Hukukî Durumu* (İstanbul: 4. Baskı, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1979), s. 223.

kımından yeterlidir. Nitekim ölen iki kişiden yalnızca birinin (diğeri karşısında) ölüm anının tespit edilememesi demek, diğlerinden önce mi sonra mı öldüğünün belirlenebilmesi için gerekli olan referans (mukayese) noktasının bulunmaması demektir. Ancak (yalnızca) birinin diğlerinden önce ya da sonra öldüğü ispat edilebiliyorsa, bu hâlde birlikte ölüm karinesinin uygulanması mümkün değildir. İspat her türlü delille gerçekleştirilebilir.¹⁶

TMK m.29/II hükmü, özellikle miras hukuku açısından önemli sonuçlar doğurur. Nitekim yukarıda da kısaca değinildiği üzere hangisinin önce hangisinin sonra öldüğü ispat edilemeyen, dolayısıyla TMK m.29/II uyarınca aynı anda ölmüş sayılan kişilerin birbirlerine mirasçı olmaları mümkün değildir¹⁷ (TMK m.580/I). Buna göre örneğin deprem esnasında aynı evde bulunan eşler ve çocuklardan hiçbirinin enkaz altından sağ kurtulamadığı bir faraziyede, bunların hangisinin daha önce veya sonra öldüğü kurtarma ekipleri, enkaz başında bekleyen yurttaşlar, o enkazdan sağ olarak kurtarılan diğer mağdurlar gibi tanık beyanlarıyla da belirlenemiyorsa, birbirlerine mirasçı olmaları mümkün değildir. Zira bunların hepsi, TMK m.29/II uyarınca aynı anda ölmüş sayılırlar ve TMK m.580/I uyarınca birbirlerine mirasçı olamazlar. Buna göre örnekteki eşler birbirlerine mirasçı olamayacakları gibi, çocuklar da ana-babalarına mirasçı olamazlar.

Bu hâlde, yani birlikte ölüm karinesi uyarınca birbirlerine mirasçı olamayan kişilerin mirasları, ölümleri anında hayatta olan kendi mirasçılarına geçer. Örneğin yukarıdaki faraziyede bahsedilen eşlerden her birinin (ölen çocukları dışında başka altsoyları bulunmadığı bir durumda) kendi ana ve babaları (ikinci zümre başı mirasçılar) farklı ilde veya binada oldukları için hayatta kalmışlarsa, enkazda yaşamını yitiren kocanın mirası kendi ana ve babasına, karının mirası ise kendi ana ve babasına intikal eder.

Öte yandan birlikte ölüm karinesi, aynı anda ölmüş sayılan ve dolayısıyla evlilikleri ölümle son bulan eşler arasındaki mal rejiminin tasfiyesine ve katılma alacağına hak kazanmalarına etki etmez. Yukarıdaki örnekteki eşler her ne kadar birbirlerine mirasçı olmasalar da evlilikleri ölümle son bulmuş olacağı için aralarındaki mal rejiminin tasfiyesi neticesinde hesaplanan katılma alacağı hangi eş lehine çıkıyorsa, anılan meblağ ilgili eşin terekesine dâhil olur ve bu (alacaklı) eşin mirasçılığı (örnekteki kendi ana ve babası), diğere (borçlu) eşin mirasçılığından (borçlu eşin ana ve babasından) katılma alacağı tutarındaki meblağın kendilerine verilmesini talep edebilirler.¹⁸

¹⁶ Aynı yönde bkz. Dural ve Öğüz, s. 28; Ayan ve Ayan, s. 196. Ayrıca bkz. BGE 74 II 200.

¹⁷ Yarg. 2 HD. 20.03.1979, E. 1979/4913, K. 1979/4975; Yarg. 2 HD. 02.06.2003, E. 2003/3982, K. 2003/8097 (UYAP). TMK m.29/II uyarınca aynı anda öldükleri varsayıldığı için birbirlerine mirasçı olmayacak kişilerin, birbirlerinin kanunî mirasçısı, atanmış mirasçısı hatta vasiyet alacaklısı olmaları arasında fark bulunmadığı yönünde bkz. Ayan ve Ayan, s. 196.

¹⁸ Edinilmiş mallara katılma rejiminin mirasçılığa etkisi konusunda ayrıntılı bilgi için genel olarak bkz. Martin Löhnig und Martin Leib, *Fälle zum Familien und Erbrecht, Juristische Fall-Lösungen*

Kitlesel yıkıma yol açan depremlerin ardından sıkça sorulan sorulardan biri de evli eşlerden birinin kendi üst soyuyla aynı enkazda yaşamını yitirdiği, diğere eşin ise ortak çocuklarıyla sağ kaldığı faraziyede mirasçılık durumlarının ne olacağı yönündedir. Durumu bir örnek üzerinden somutlaştırmak gerekirse; oldukça varyetli baba *B* ve evli kızı *K*, aynı enkaz altında yaşamlarını yitirmişler ve fakat hangisinin önce hangisinin sonra öldüğü ispat edilememiştir. Geride *B*'nin eşi ve *K*'nın öz annesi *E*, *K*'nın kocası *O* ve *K* ile *O*'nun ortak (öz) çocukları *Ç* sağ kalmıştır. Bu durumda *E*, *O* ve *Ç*'nin, *B* ve *K* karşısında mirasçılık durumları nasıldır? Damat *O* ve torun *Ç*, varyetli *B*'nin mirasından doğrudan ya da dolaylı olarak yararlanabilirler mi?

Örnekteki *B* ve *K*, TMK m.29/II uyarınca aynı anda ölmüş sayıldıkları için birbirlerine mirasçı olamazlar (TMK m.580/I). Bu nedenle her birinin mirası, ölümleri anında hayatta olan kendi mirasçılarına intikal eder. Buna göre *B*'nin mirası (sayılanlardan başka mirasçısı olmaması durumunda) kök içinde halefiyet ilkesi gereğince torunu *Ç*'ye ve torunla (birinci zümreyle) birlikte mirasa iştirak eden eşi *E*'ye kalır. Dolayısıyla damadı *O*, bu mirastan (*K* üzerinden) dolaylı da olsa yararlanamaz. *O* sadece, merhum karısı *K*'nın ölüm anında mevcut olan kendi terekesi üzerinden talepte bulunabilir. Oysa aynı enkaz altında kalmış olsalar da *K*'nın *B*'den daha sonra öldüğünün ispatlanabildiği bir faraziyede *B*'nin mirası önce *K*'ya, onun ölümü üzerine ise (dolaylı olarak) *O* ve *Ç*'ye kalır. Dolayısıyla birlikte ölüm karinesi (TMK m.29/II), ilk faraziyede *O*'nun, *B*'nin mirasından dolaylı olarak da olsa yararlanmasını engellemektedir.

TMK m.29/II, *birlikte gaiplik* hakkında da uygulanır.¹⁹ Aşağıda daha detaylı açıklanacağı üzere ölümlerine kuvvetle muhtemel gözüyle bakılmasını gerektiren olay(lar)da kaybolan ancak hangisinin önce hangisinin kaybolduğu açıkça belirlenemeyen kişilerin durumu *birlikte gaiplik* olarak ifade edilebilir. Gaiplik kararı geçmişe etkili olarak sonuç doğuracağı için, hangisinin önce hangisinin sonra kayboldukları ispat edilemeyen kişilerin mirası, bunlar birbirlerine mirasçı olamayacak şekilde aynı anda açılmış sayılır. Yukarıdaki son örnekte baba *B* ve kızı *K*'nin enkazdan ağır yaralı olarak çıkartılıp farklı hastanelere kaldırıldığı ancak ne anılan hastane ne de emniyet kayıtlarında izlerine bir daha rastlanmadığı, kendilerinden uzun süredir hiç haber alınamadığı bir faraziyede, haklarında şartları dâhilinde mahkeme tarafından verilecek gaiplik kararı neticesinde bunların, TBK m.29/II uyarınca birlikte gaip sayıldıkları, dolayısıyla birbirlerine mirasçı olamayacakları söylenebilir. Ancak birlikte ölüm karinesinden farklı olarak burada, eşler hakkında (ayrıca evlenmenin feshi kararı bulunmadıkça) yalnızca gaiplik kararı onların evliliğini sona erdirmiş olmayacağı için

(München: 5. Auflage, C.H. Beck Verlag, 2021); Zeynep Özcan, *Sağ kalan Eşin Mirasçılığına Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminin Etkisi ve Arabuluculuk Çözüm Yolunun Bu Kapsamda Uygulanabilirliği* (Ankara: 1. Baskı, Seçkin, 2023); Mehmet Akçal, "Sağ Kalan Eşin Katılma Alacağı ve Bunun Mirasın Tasfiyesine Etkisi", *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* Y. 6, S. 2 (2020): 231-247.

¹⁹ Aynı yönde bkz. Tokat, s. 36.

aralarındaki mal rejiminin tasfiyesi de gerçekleşmeyecek, dolayısıyla eşlerden biri lehine hesaplanacak olan katılma alacağının onun terekesine dâhil olması da söz konusu olmayacaktır. Her ikisi hakkında da gaiplik kararı bulunduğu için evlenmenin feshi talebinde bulunmaları mantiken imkânsız görünen eşler dışında başka kişilerin (örneğin mirasçıların veya diğer ilgililerin) kural olarak evlenmenin feshini gaiplik nedeniyle dâva etme hakları da bulunmadığı için (TMK m.131/II), birlikte gaiplik durumunda mal rejimi tasfiyesi hususunda kanunda *bilinçsiz (gerçek) boşluk* olduğu düşünülmektedir. Kamu düzenine ilişkin olduğu düşünülen böyle bir husus hakkında ihdas edilmesi önerilen yasal düzenleme, eşlerin her ikisi hakkında da gaiplik kararı bulunan hâllerde evliliklerinin feshinin, Cumhuriyet savcısı ve/veya kanunî ya da atanmış mirasçılar gibi, hakları bu karara bağlı olan diğer (ilgili) kimseler tarafından dâva edilebileceğinin kabulü yönündedir.

III. Ölümleri Hakkında Kuvvetli Olasılık Bulunan Fakat Kendilerinden Haber Alınamayan Kişilerin Durumu

Kitlesel depremlerden sonra oluşan kontrolsüz, düzensiz panik ve kriz ortamında bazı kişilerin, kendilerinden haber alınmayacak şekilde ortadan kaybolmaları son derece olasıdır. 2023 Kahramanmaraş depremleri sonrasında yaşanan bazı gerçek olaylardan örnek vermek gerekirse; henüz hayatta kalabilme süresi içerisindeyken başlatılan enkaz kaldırma çalışmaları esnasında cesedine bir türlü ulaşılamamış olan; sonradan pek çok kişinin canlı kurtarılabildiği bir binada deprem esnasında buldukları yönünde cep telefonu konum verisi bulunan ancak anılan binanın enkazında cesedine rastlanmayan; veya enkazdan ağır yaralı ve fakat sağ çıkartıldıkları konusunda tanık ifadeleri bulunan ancak kendilerinden bir türlü haber alınamayan kişilerin durumu böyledir. Ayrıca belirtmek gerekir ki özellikle savunmasız, bilinçsiz ve/veya yaralı bazı çocukların, kim oldukları belli olmayan kişi ya da gruplarca alıkonulması neticesinde kendilerinden uzun süre haber alınamaması da konuya ilişkin son derece yaygın ve üzücü örnekler arasındadır.²⁰

Genel olarak böyle/ benzer durumlardaki kişilerin akıbeti TMK m.32'de düzenlenmektedir. Buna göre "*Ölüm tehlikesi içinde kaybolan veya kendisinden uzun zamandan beri haber alınamayan bir kimsenin ölümü hakkında kuvvetli olasılık varsa, hakları bu ölüme bağlı olanların başvurusu üzerine mahkeme bu kişinin gaipliğine karar verebilir.*" (f.1).

TMK m.32 vd. hükümlerinde düzenlenen "*gaiplik*", şartları dâhilinde gerçek kişiliği sona erdiren sebeplerdendir.²¹ Ancak bu sonucun elde edilebilmesi için öncelikle, ilgili kişinin ölüm tehlikesi içerisinde kaybolması veya kendisinden uzun zamandan beri haber alınamıyor olması gerekir. Bu iki olasılığın somut olayda birlikte gerçekleşmiş olması gerekmez. Nitekim bu olasılıklardan her biri, diğer şartları çerçevesinde bağımsız birer gaiplik sebebi teşkil eder.

Anılan olasılıklardan ilki *büyük bir ölüm tehlikesi* (yüksek ölüm riski - *hoher Todesgefahr*)²² içinde kaybolmaktır. Ancak ölüm karinesinden farklı olarak gaiplikte, kaybolan kişinin ölümüne *büyük ölüm tehlikesine* rağmen *kesin* gözüyle değil *kuvvetle muhtemel* gözüyle bakılmalıdır. Diğer deyişle ilgili kişi, ölümü hakkında kesin değil, yalnızca kuvvetli olasılık doğuran bir olay/ tehlike içerisinde kaybolmuş olmalıdır. Bu açıdan şayet kaybolan kişinin hayatta olabileceğine dair en ufak şüphe dahi varsa hakkında ölüm karinesi değil, gaiplik prosedürü işletilmelidir.²³ Enkazdan ağır yaralı fakat sağ olarak çıkartılan kişiden daha sonra hiçbir surette haber alınamıyor olmasında durum böyledir. Büyük ölüm tehlikesi kişinin kaybolmasından önce, kaybolması esnasında veya kaybolduktan sonra ortaya çıkmış olabilir.²⁴ Bu bakımdan enkazdan sağ kurtulan kişinin götürüldüğü hastanede yangın çıkması veya oranın da ikinci ya da artçı deprem dolayısıyla yıkılması neticesinde ölümü hakkında kuvvetli olasılık doğmuşsa, diğer şartları dâhilinde yine TMK m.32 vd. hükümlerine müracaat edilebilir.

Ölüm tehlikesi içerisinde kaybolan kişinin gaipliğinin mahkemeden istenebilmesi için *ölüm tehlikesinin üzerinden en az bir yıl geçmiş olması* şarttır (TMK m.33/1). Bir yıllık süre, ölüm tehlikesini yaratan olay devamlılık arz etmiyorsa gerçekleşmesinden (vuku bulup neticelerini doğurmasından); devamlılık arz ediyorsa tehlike yaratan durumun (temadinin) sona ermesinden itibaren hesaplanır.²⁵ Kişi büyük ölüm tehlikesi içerisinde kaybolmuş olsa bile, bu bir yıllık süre dolmadan onun hakkında gaiplik kararı verilmesinin mahkemeden istenebilmesi veya hakkında gaiplik kararı verilebilmesi mümkün değildir. Dolayısıyla yukarıda örnekte enkazdan ağır yaralı fakat sağ olarak çıkarılan kişiden aylardır haber alınamıyor olsa bile, kişinin ölüm tehlikesi içerisinde kaybolduğu tarihten itibaren bir yıl geçmedikçe hakkında gaiplik kararı alınması yönünde mahkemeye müracaat edilemez; gaiplik kararı alınmaz.

²¹ Ayrıntılı bilgi için genel olarak bkz. Hüseyin Tokat, *Türk Hukukunda Gaiplik* (Ankara: 1. Baskı, Seçkin, 2003); İpek Yücer-Aktürk, "Gaipliğin Miras Hukukundaki Yeri", *Yargıtay Dergisi* C. 45, S. 3 (2018): 633-652; Kemale Leyla Aslan-Bingöl, "Gaipliğin Miras Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* Y. 12, S. 48 (2021): 313-334; Cemil Çelik, "Türk Medenî Kanunu'na Göre Gaiplik", *İç. Prof. Dr. Aydın Aybay'a Armağan* (İstanbul: 1. Baskı, Vedat Kitapçılık, 2004), s. 97-125.

²² Mehzaz ZGB Art. 35.

²³ Mario M. Pedrazzini und Niklaus Oberholzer, *Grundriss der Personenrecht* (Bern: 4. Auflage, Stämpfli Verlag, 1993), s. 39. Yarg. HGK. 16.05.2007, E. 2007/2-276, K. 2007/278, "... Ölüm tehlikesinin, kişinin muhakkak surette ölü olduğu anlamına gelmediği; eğer ölüm muhakkak surette ise gaiplik kararına değil ölüm karinesine dayanılması gerektiği her türlü duraksamadan uzaktır.", (UYAP).

²⁴ Özsunay, s. 226; Tokat, s. 56.

²⁵ Velidedeoğlu, s. 131; Kılıçoğlu, s. 211.

²⁰ Yargıtay'a göre gaiplik prosedürünün işletilebilmesi için mutlaka ölüm tehlikesi doğuran somut bir olay içerisinde kaybolmuş olmak gerekemeyip, kişinin, temyiz kudretinden yoksunluk, akıl zayıflığı, akıl hastalığı, yaşlılığı, küçüklüğü gibi sübjektif durumunun hâl ve şartlara göre ölüm tehlikesi içerisinde olmasına delalet etmesi durumunda da TMK m.32 vd. hükümlerine müracaat edilebilir. Örneğin bkz. Yarg. 1 HD. 02.11.1992, E. 1992/9384, K. 1992/12571, "... Gaiplik dosyasında mirasbırakanın yaşlı olup, makul surette hareket yeteneğinden yoksun bulunduğu, evinin yolunu dahi şaşırıldığı gözönünde tutularak MK'nın 31. maddesi gereğince ölüm tehlikesi içerisinde bulunduğunun kabulü ile gaipliğine... karar verilmiştir.", (UYAP).

Kanunî süre dolduktan sonra kayıp kişinin nişanlısı, eşi, kanunî ve atanmış mirasçıları, vasiyet alacaklı(lar) ı gibi²⁶ “*hakları bu (kayıp) kişinin ölümüne bağlı olanlar*” tarafından yöneltilen talep üzerine, kayıp kişinin Türkiye’deki son yerleşim yeri; eğer Türkiye’de hiç yerleşmemişse nüfus siciline kayıtlı olduğu yer; böyle bir kayıt da yoksa anasının veya babasının kayıtlı bulunduğu yer sulh hukuk mahkemesi,²⁷ o (kayıp) kişi hakkında bilgisi bulunanları belirli bir süre içerisinde mahkemeye bilgi vermeleri için usulüne göre yapacağı *iki ilânla çağırır*²⁸ (TMK m.32; 33/II). Bu iki ilân arasında *en az altı aylık süre* bulunması zorunludur (TMK m.33/III). Hâkim bu süreyi kısaltamaz ancak lâzım görürse uzatabilir.²⁹

Gaipliğine karar verilmesi gündemde olan kişi, ilân süresi dolmadan ortaya çıkar veya kendisinden (hayatta olduğuna ilişkin) haber alınır ya da öldüğü tarih tespit edilirse gaiplik talebi düşer³⁰ (TMK m.34). Fakat iki ilândan da bu yönde sonuç alınamazsa, mahkeme ilgili kişinin gaipliğe karar verir ve ölüme bağlı haklar, aynen gaibin ölümü ispatlanmış gibi kullanılır (TMK m.35/I). Bu karar kişinin öldüğünü tespit etmez; sadece ispat yükünün yer değiştirmesini sağlayarak, kayıp kişinin ölmüş olduğuna ilişkin aksi ispat edilebilir, adî bir karine meydana getirir.³¹

Gaiplik kararı, hâkimin bildirmesi üzerine³² ölüm kütüğüne kaydolunur ve ölüm tehlikesinin gerçekleştiği günden itibaren (geriye etkili şekilde)³³ hüküm ve sonuçlarını doğurur (TMK m.45; 35/II).

Gaiplik kararına temel teşkil edebilecek diğer bir sebep (olasılık) ise *kayıp kişiden uzun zamandan beri haber alınamamasıdır* (TMK m.32/I). Uzun zamandan beri haber alınamama, kişinin hayatın olağan akışı çerçevesinde düzenli olarak buluna geldiği veya bulunabilme olasılığı bulunan yerlerin hiçbirinde artık bulunmuyor ve kendisinden doğrudan ya da dolaylı olarak

haber alınmıyor olmasıdır.³⁴ Örneğin depremden sağ olarak kurtulduğu yönünde kuvvetli olasılık bulunmasına rağmen sonrasında kendisini gören veya ondan haber alan kimsenin bulunmadığı, aramalara/mesajlara cevap vermeyen, telefon konum verilerinden nerede olduğu anlaşılamayan, kredi kartı veya banka işlem hareketi bulunmayan, resmî ya da özel sağlık kuruluşu ya da emniyet kayıtlarında akıbeti hakkında bilgi bulunmayan kişiden veya kendisi hakkında yakınlarından uzunca süre haber alınamamasında durum böyledir.

Kendisinden uzun süreden beri haber alınamayan kişinin gaipliğine karar verilebilmesi için içerisinde kaybolduğu olayın mutlaka ölüm tehlikesi ihtiva etmesi şartı aranmamakla birlikte, bu haber alamamanın, kişinin yaşayıp yaşamadığı konusunda az da olsa şüphe oluşturması gerektiği ifade edilmektedir.³⁵ Örneğin karakteri gereği bazı zamanlarda her türlü iletişim cihazını kapatarak kimseye haber vermeden seyahate çıkmayı veya inzivaya çekilmeyi seven bir kişiden uzun süre haber alınamaması, onun gaipliğine karar verilmesi konusunda yeterli sebep olarak görülmeyebilir. Ancak aynı kişiden kitlesel bir depremden sonra uzun süreden beri haber alınmıyor olması, durumun özellikleri çerçevesinde gaiplik kararına esas teşkil edebilir.

Kendisinden uzun süreden beri haber alınamayan kişinin gaipliğine karar verilebilmesi için yalnızca haber alamama durumu yeterli olmayıp, bu haber alamamanın kesintisiz şekilde uzun süreden beri devam ediyor olması da gerekmektedir. TMK m.33/I bu “*uzun süre*”yi, kayıp kişiden *son haber alındığı tarihten itibaren en az beş yıl geçmiş olması* şeklinde düzenlemektedir. Buna göre mahkemeden “*gaiplik kararı istenebilmesi için, son haber tarihinin üzerinden en az beş yıl geçmiş olması gerekir*”.

Beş yıllık süre *son haber alma tarihten* itibaren hesaplanır. Örneğin kayıp kişinin deprem gecesi/sabahı arkadaşıyla yaptığı mesajlaşma, sosyal medyaya yüklediği son gönderi, deprem anında veya sonrasında gerçekleştirdiği bir telefon araması, cep telefonunun yaydığı son sinyale ilişkin trafik/konum bilgisi, kredi kartının en son kullanıldığı ya da *mobese* kayıtlarına yansıyan son görüntüsünün kaydedildiği tarih gibi veriler, o kişiden *son haber alma tarihi* olarak değerlendirilebilir. Sürenin başlangıcı son haberin muhataba ulaştığı değil, hakkında gaiplik kararı istenen kişi tarafından gönderildiği andır.³⁶

Beş yıllık süre dolduktan sonra, tıpkı ölüm tehlikesi içerisinde kaybolma sebebine dayanarak gaiplik kararı istenmesinde olduğu gibi kendisinden uzun süreden beri haber alınamayan kişinin nişanlısı, eşi,

²⁶ Ayrıca örneğin eşyası üzerinde gaip lehine sınırlı aynı hak tesis edilmiş olan kişiler, vasiyeti yerine getirme görevlisi, hayat sigortası lehdarı, gaip lehine dönme koşullu bağışlamada bulunanlar, belirli şartlar dâhilinde vakıflar ve hazine ile son olarak kanunî mirasçı sıfatıyla devlet de somut olayın özelliklerine göre “hakları gaibin ölümüne bağlı olan kişiler” kapsamında kabul edilebilir. Bkz. Tokat, s. 73 vd. Gaibin alacaklılarının durumu hakkındaki tartışma ve görüşler için ayrıca bkz. Honsell, Vogt und Geiser, Art. 35, N. 8; S. Sulhi Tekinay, *Medenî Hukukun Genel Esasları ve Gerçek Kişiler Hukuku* (İstanbul: 6. Baskı, Filiz, 1992), s. 218; Zevkililer, Acabey ve Gökyayla, s. 578.

²⁷ Bkz. Aslı Aras, “Çekişmesiz Yargı İşlerinde Görev ve Yetki”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* C. 7, S. 1 (2016): 65-86, s. 69 vd. Buna karşın Yargıtay’a göre TMK m.588’e dayanan ve gaibin mirasının devlete geçmesini konu edinen davalarda görevli mahkeme, HMK m.2 uyarınca asliye hukuk mahkemesidir. Bkz. Yarg. HGK. 06.05.2015, E. 2013/2096, K. 2015/1304.

²⁸ Bucher, N. 230.

²⁹ İmre, s. 507; Arat, s. 269.

³⁰ Ayrıntılı bilgi için bkz. Pedrazzini und Oberholzer, s. 42; Oğuzman, Seliçi ve Oktay-Özdemir, s. 32.

³¹ Peter Tuor, Bernhard Schnyder, Jörg Schmid und Alexandra Rumo-Jungo, *Das Schweizerische Zivilgesetzbuch* (Zürich: 14. Auflage, Schulthess Verlag, 2015), § 12, N. 19; Yıldız Abik, “Gaipliğin Nişanlılık Üzerindeki Etkisi”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* C. 54, S. 2 (2005): 153-181, s. 163; Çelik, s. 114; Zevkililer, Acabey ve Gökyayla, s. 580.

³² Bildirimin hâkimin yanı sıra ilgililer tarafından da yapılabileceği yönünde bkz. İmre, s. 508, dn. 14; Arat, s. 270; Tokat, s. 93.

³³ Kılıçoğlu, s. 137; Öztan, s. 232; Tekinay, s. 219.

³⁴ Benzer bir yaklaşım için bkz. Tokat, s. 57. Haberin mutlaka kayıp kişinin kendisinden alınmasının gerekli olmadığı, onunla ilgili başkalarından haber alınmasının da şartın gerçekleşmemesi için yeterli olacağı yönünde bkz. August Egger, *Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Band I - Einleitung (Art. 1-10) und Personenrecht (Art. 11-89) ZGB* (Zürich: 2. Auflage, Schulthess Polygraphischer Verlag, 1930), Art. 35, N. 3; Dural ve Ögüz, s. 31.

³⁵ Bülent Köprülü, *Medenî Hukuk - Genel Prensipler, Kişinin Hukuku (Gerçek Kişiler - Tüzel Kişiler)* (İstanbul: 2. Baskı, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1984), s. 255; Tekinay, s. 215.

³⁶ Abik, s. 160, dn. 45.

kanunî ve atanmış mirasçıları, vasiyet alacaklı(lar)ı gibi “*hakları bu (kayıp) kişinin ölümüne bağlı olanlar*” tarafından yöneltilen talep üzerine, bu kişinin Türkiye’deki son yerleşim yeri; eğer Türkiye’de hiç yerleşmemişse nüfus siciline kayıtlı olduğu yer; böyle bir kayıt da yoksa anasının veya babasının kayıtlı bulunduğu yer sulh hukuk mahkemesi, kayıp kişi hakkında bilgisi bulunanları belirli bir süre içerisinde mahkemeye bilgi vermeleri için usulüne göre yapacağı *iki ilânla* çağırır (TMK m.32; 33/II). Bu iki ilân arasında da *en az altı aylık süre* bulunması zorunludur (TMK m.33/III). Hâkim bu süreyi kısaltamaz ancak lâzım görürse uzatabilir.

Gaipliğine karar verilmesi gündemde olan kişi, ilân süresi dolmadan ortaya çıkar veya kendisinden doğrudan ya da dolaylı yollardan haber alınır veya öldüğü tarih tespit edilirse gaiplik talebi düşer (TMK m.34). Fakat iki ilândan da bu yönde herhangi bir sonuç alınmazsa, mahkeme ilgili kişinin gaipliğe karar verir ve ilgililerin ölüme bağlı hakları, aynen gaibin ölümü ispatlanmış gibi kullanılır (TMK m.35/I).

Gaiplik kararı, hâkimin veya ilgililerin Nüfus Müdürlüğüne bildirmesi üzerine ölüm kütüğüne kaydolunur ve ölüm tehlikesinin gerçekleştiği günden itibaren (geriye etkili şekilde) hüküm ve sonuçlarını doğurur (TMK m.45; 35/II).

Hangi olgulara dayanırsa dayansın hakkında gaiplik kararı verilen kişi, tıpkı ölmüş kişi gibi mirasbırakan sıfatını kazanır³⁷ (TMK m.575). Mirasın açıldığı an; o kişi hakkında verilen gaiplik kararının kesinleştiği tarih değil, onun gaipliğine neden olan olguların vuku bulunduğu (ölüm tehlikesinin gerçekleştiği veya kendisinden son haberin alındığı) tarihtir (TMK m.35/II). Ancak hakkında gaiplik kararı verilen kişinin sonradan gerçekten ölmüş olduğu ispat edilirse mirasın açıldığı tarihin TMK m.35/II’de gösterilen an değil, ölümün gerçekleştiği tarih olarak nazara alınması gerekir.³⁸

Gaiplik, kişiliğin sona ermesi bakımından ölüme benzer hukukî sonuçlar doğurmakla birlikte, gaibin sağ olabilme/günün birinde çıkagelme ihtimali karşısında³⁹ özellikle mirasın kazanılması noktasında farklı hüküm-

lere tâbi tutulmuştur. Bunların başında gaibin mirasçıları *güvence (teminat) gösterme zorunluluklarına* ilişkin TMK m.584 vd. hükümleri gelmektedir.

Buna göre, hakkında gaiplik kararı verilmiş kişinin yasal veya atanmış mirasçıları ile mirasında hak sahibi olan vasiyet alacaklıları gibi diğer kişiler, tereke malları kendilerine teslim edilmeden önce, söz konusu malları ileride ortaya çıkabilecek üstün hak sahiplerine veya sağ olarak çıkıp gelmesi durumunda gaibin kendisine geri vereceklerine ilişkin güvence göstermek zorundadırlar⁴⁰ (TMK m.584/I). Emredici nitelikte olduğu için ölüme bağlı tasarruflarla veya sair hukukî yollarla bertaraf edilmesi mümkün olmayan bu hüküm, gaibin tereke mallarını miras hukuku kuralları çerçevesinde elinde bulunduracak tüm yasal ve iradî (atanmış) mirasçıları ile vasiyet alacaklıları bakımından geçerli ve bağlayıcıdır. Dolayısıyla bu zorunluluğu yerine getirmeyen mirasçılara veya vasiyet alacaklılarına, gaibin tereke malları teslim edilemez.⁴¹ Ancak mahkeme tarafından gaipliğine karar verilen kişinin son yasal mirasçı sıfatıyla devlete kalan tereke malları bakımından devletin güvence gösterme zorunluluğu bulunmadığı kabul edilmektedir.⁴² Ancak devletin güvence gösterme zorunluluğu bulunmaması, kendisine intikal eden malları ileride ortaya çıkabilecek üstün hak sahiplerine veya sağ olarak çıkıp gelmesi durumunda gaibin kendisine geri verme yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz.⁴³

Güvencenin türünü ve miktarını hâkim takdir eder. Buna göre güvence taşınır rehni ve ipotek gibi *aynî* olabileceği gibi, kefalet ve garanti mektubu gibi *şahsi* güvence olabilir. Burada hâkim tarafından nazara alınması gereken husus, takdir yetkisi çerçevesinde belirleyeceği güvencenin, gaibin veya üstün hak sahiplerinin ortaya çıkması durumunda tereke mallarının onlara gerektiği gibi iadesini sağlayacak tür ve miktarda olmasıdır.⁴⁴

Gaibin mirasçıları veya terekesi üzerinde hak sahibi olan vasiyet alacaklıları gibi diğer ilgililer güvenciyi belirli süreler için göstermek zorundadırlar. Bu süreler TMK m.584/II hükmünde düzenlenmiştir. Buna göre güvence, “*ölüm tehlikesi içinde kaybolma durumunda beş yıl, uzun zamandan beri haber alınamama durumunda onbeş yıl ve her hâlde en çok gaibin yüz yaşına varmasına kadar geçecek süre için gösterilir*”. Görüldüğü gibi anılan hükümde asgarî ve zamî olmak üzere iki tür süre öngörülmektedir.

³⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz. Ahmet M. Kılıçoğlu, *Miras Hukuku* (Ankara: 11. Baskı, Turhan, 2021), s. 253 vd.; Ali Naim İnan, Şeref Ertaş ve Hakan Albaş, *Miras Hukuku* (Ankara: 11. Baskı, Seçkin, 2022), s. 463 vd.; Rona Serozan ve Baki İlkay Engin, *Miras Hukuku ve Uygulama Çalışmaları* (Ankara: 7. Baskı, Seçkin, 2021 - Güncel Baskı 8, 2022), s. 441 vd.; Mustafa Dural ve Turgut Öz, *Türk Özel Hukuku, C. IV - Miras Hukuku* (İstanbul: 17. Baskı, Filiz, 2021 - Güncel Baskı 18, 2022), s. 491 vd.; Zahit İmre ve Hasan Erman, *Miras Hukuku* (İstanbul: 15. Baskı, Der, 2021 - Güncel Baskı 16, 2022), s. 315 vd.; Bilge Öztan, *Miras Hukuku (Tablolar ve Örneklerle)* (Ankara: 12. Baskı, Yetkin, 2021 - Güncel Baskı 13, 2023), s. 352 vd.; Mehmet Ayan, *Miras Hukuku* (Ankara: 10. Baskı, Adalet, 2020), s. 287 vd.; O. Gökhan Antalya, *Marmara Hukuk Yorumu, C. III - Miras Hukuku* (Ankara: 4. Baskı, Seçkin, 2019 - Güncel Baskı 5, Ankara, 2021), s. 384.

³⁸ Fikret Eren ve İpek Yücer-Aktürk, *Türk Miras Hukuku* (Ankara: 4. Baskı, Yetkin, 2021 - Güncel Baskı 5, 2023), s. 426.

³⁹ Arnold Escher, *Zürcher Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Band III - Erbrecht, 2. Abteilung: Der Erbgang (Art. 537-640)* (Zürich: Schulthess AG Verlag, 1960), Vorben zu Art. 546-550; Peter Tuor und Vito Picononi, *Berner Kommentar zum Zivilgesetzbuch, Band III - Das Erbrecht, 2. Abteilung: Der Erbgang (Art.537-640)* (Bern: 2. Auflage, Stämpfli Verlag, 1964), N. 5.

⁴⁰ Güvence gösterilmesi, gaibin tereke mallarının mirasçılara veya mirasında hak sahibi olan kişilere teslimi bakımından zorunlu olup, kayıp kişi hakkında gaiplik kararı istenebilmesi veya verilebilmesi için aranan şartlardan değildir. Bkz. Zevkliker, Acabey ve Gökyayla, s. 582; Tokat, s. 139.

⁴¹ Böyle bir durumda mirasın TMK m.523/II hükmü uyarınca resmen yönetilmesine karar verilmelidir. Aynı yönde bkz. Eren ve Yücer-Aktürk, s. 427. Ayrıca bkz. Yarg. 2 HD. 22.03.2002, E. 2002/2678, K. 2002/4148 (UYAP).

⁴² Tuor und Picononi, Art. 550, N. 10; Escher, Art. 550, N. 6. Devletin güvence gösterme zorunluluğu bulunmamasının, ödeme gücünün yüksek olmasından kaynaklandığı yönünde bkz. Tokat, s. 140.

⁴³ Necip Kocayusufoğlu, *Miras Hukuku* (İstanbul: 3. Baskı, Filiz, 1987), s. 564.

⁴⁴ Honsell, Vogt und Geiser, Art. 546, N. 5; Escher, Art. 546, N. 5; Tuor und Picononi, Art. 546, N. 4.

Ölüm tehlikesi için kaybolan ve hakkında verilen gaiplik kararı kesinleşmiş bulunan kişinin tereke malları kendilerine teslim edilecek olan mirasçıların veya vasiyet alacaklılarının göstermekle yükümlü oldukları teminat, bu malları teslim aldıkları tarihten itibaren beş yıl⁴⁵ ve her hâlde (en çok) gaibin nüfus kütüğündeki doğum tarihine göre yapılacak hesaplamada yüz yaşına geldiği tarihe kadar geçecek süre ile sınırlıdır. Kendisinden uzun süreden beri haber alınmadığı için hakkında verilen gaiplik kararı kesinleşmiş bulunan kişinin tereke malları kendilerine teslim edilecek olan mirasçıların veya vasiyet alacaklılarının göstermekle yükümlü oldukları teminatın ise *gaipten son haber alındığı tarihten itibaren* on beş yıl ve her hâlde (en çok) gaibin nüfus kütüğündeki doğum tarihine göre yapılacak hesaplamada yüz yaşına geldiği tarihe kadar geçecek süre ile sınırlandırılmıştır.⁴⁶ Nitekim TMK m.584/III bu hususta açıkça “beş yıl, tereke mallarının tesliminden; onbeş yıl, son haber tarihinden başlayarak hesaplanır” demektedir. Ancak ölüm tehlikesi içinde kaybolan gaibin mirasçılarının göstermek zorunda olduğu güvencenin asgarî süresinin tereke mallarının kendilerine teslim edildiği tarihten itibaren hesaplanmasının düzenlendiği böyle bir hükümde, kendisinden uzun süreden beri haber alınamayan gaibin mirasçıları bakımından güvence asgarî süresinin, *gaipten son haber alma tarihinden itibaren* hesaplanacağıının öngörülmesi tutarlı görülmemektedir. Dolayısıyla her iki durumda da güvence asgarî süresinin, *gaibin tereke mallarının mirasçılara teslim edildiği andan itibaren* hesaplanmasına yönelik yasal bir değişikliğin daha tutarlı olacağı ifade edilebilir.

Anılan sürelerin bitiminde güvence sona erer; verilmiş olan güvenceler terekeyi elinde bulunduranlara iade edilir. Gaibin öldüğünün kesin olarak tespit (ispat) edildiği durumlarda da güvence sona erer. Güvencenin sona ermesiyle tereke mallarını elinde bulunduran kişiler, söz konusu mallar üzerindeki hâkimiyetlerini devam ettirirler ancak bunu (artık) herhangi bir güvence göstermeksizin yapabilme imkânını elde etmiş olurlar. Öte yandan özellikle sürenin dolması nedeniyle güvence sona ermiş olsa dahi tereke mallarını elinde bulunduranların, gaibin sonradan ortaya çıkması durumunda bunları ortaya çıkan gaibe geri verme (iade) yükümlülükleri devam eder.⁴⁷

Öyle ki gaip güvence süresi içerisinde veya bu süre sona erdikten sonra ortaya çıkarsa veya üstün hak sahibi olduklarını ileri sürenler bu sıfatlarını ispat ederlerse, tereke mallarını teslim almış olanlar, söz konusu malları *zilyetlikte geri verme (iade) kuralları çerçevesinde* geri vermekle yükümlüdürler (TMK m.585/I).

⁴⁵ Beş yıllık sürenin *gaipten son haber alma tarihinden itibaren* hesaplanması gerektiği yönünde bkz. Karş. Köprülü, s. 260.

⁴⁶ Kocayusufpaşaoğlu, s. 561; Serozan ve Engin, s. 442; Zevkiler, Acabey ve Gökyayla, s. 582; Arat, s. 271; Tokat, s. 143.

⁴⁷ Honsell, Vogt und Geiser, Art. 546, N. 8; Tuor und Picononi, Art. 546, N. 10; Serozan ve Engin, s. 442; Kocayusufpaşaoğlu, s. 561. Gaibin sonradan ortaya çıkması hâlinde güvence süresi sona ermemiş olmasına rağmen tereke mallarını iade yükümlülüklerinin devam etmesinin, mirasçıların bu kazanımının bozucu şarta bağlı olduğunu gösterdiği yönünde bkz. Tokat, s. 143. Ayrıca a.g.e., s. 143, dn. 416.

Gaibin güvence süresi içerisinde ortaya çıkmış olması durumunda gaiplik kararının sonuçları ortadan kalkar ve mirası hiç açılmamış sayılır.⁴⁸ Böyle bir durumda, sonradan ortaya çıkan gaip veya bunda menfaati olan ilgililer, gaiplik kararının hükümsüzlüğünün tespitini dâva edebilirler. Gaibin sonradan ortaya çıkması durumunda, önceden mirasçılarına ve/veya vasiyet alacaklılarına artık hüküm ifade etmeyen gaiplik kararının kesinleşmesi üzerine teslim edilmiş olan tereke mallarının maliki, sonradan ortaya çıkan gaip olacaktır. İşte ortaya çıkmasıyla mülkiyet hakkı canlanan⁴⁹ gaip bu durumda, tereke mallarını elinde bulunduran kimselere karşı TMK m.585’e dayanarak iade talebinde bulunabileceği gibi, hâlihazırda (gerçek) malik sıfatıyla TMK m.683/II anlamında *istihkak dâvası* açarak bunların kendisine iadesini de sağlayabilir.⁵⁰ Oysa güvence süresi içerisinde ortaya çıkan kişi gaibin kendisi değil de tereke mallarını hâlihazırda elinde bulunduran kişilerin nazaran (daha) üstün bir hakkı bulunan yasal veya atanmış mirasçı(lar) ise bu ihtimâlde açılması gereken dâva, TMK m.585’e dayanan iade talebi bir tarafta bırakılırsa TMK m.637 vd. hükümlerinde düzenlenen *miras sebebiyle istihkak dâvasıdır*.⁵¹

TMK m.585/1 hükmünde geri verme yükümlülüğünün kapsamının *zilyetlik kurallarına* göre belirleneceği ifade edilmektedir. Madde lafzında zilyetlik kuralları olarak tabir edilen ve doktrinde *zilyetlikte geri verme borcu* olarak da anılan hükümler, TMK m.993-995 hükümleridir. Tereke mallarını kesinleşmiş gaiplik kararına istinaden elinde bulunduran (hâlihazır zilyet) kişilerin, gaibin veya üstün hak sahibi kişilerin sonradan ortaya çıkması durumunda bu malları geri verme yükümlülüklerinin kapsamı, hâlihazır zilyet olan bu kişilerin TMK m.3 anlamında iyiniyetli olup olmadıklarına göre değişir.

Buna göre tereke malını elinde bulunduran hâlihazır zilyet, *gaibin ölmediğini ya da tereke malının kendisine iade edilmesi yönünde talepte bulunan ilgili kişinin o mal üzerinde üstün hak sahibi olduğunu* bilmiyor ve/veya gereken özeni göstermesine rağmen bilebilecek durumda değil (yani iyiniyetli) ise; bu mallardan talep tarihinde elinde bulunanı/kalanı geri vermesi yeterlidir. O, ilgili tereke mal(lar)ının kaybedil-

⁴⁸ Aynı yönde bkz. Tokat, s. 144.

⁴⁹ Eren ve Yücer-Aktürk’e göre gaibin tereke mallarını elinde bulunduran kişiler bu malların zaten hiç maliki olmamaktadırlar. Bu görüş uyarınca tereke mallarını elinde bulunduran kişiler söz konusu malların geçici zilyedi olarak değerlendirildikleri için sonradan ortaya çıkan malikin mülkiyet hakkının canlanması ya da yeniden (gerçek) malik hâline gelmesi gibi bir durum söz konusu olmaz. Bkz. Karş. a.g.e., s. 430. Oysa isabetli gördüğümüz görüşe göre tereke mallarını elinde bulunduran kişilerin kazanımı bozucu şarta bağlı kazanım olarak nitelendirilmektedir. Buna göre gaibin sonradan ortaya çıkması hâlinde bozucu şart gerçekleşmiş olacağı için tereke mallarını hâlihazırda elinde bulunduran mirasçıların veya vasiyet alacaklılarının kazanımları hükümden düşer ve gaibin önceki hakları yeniden canlanır. Benzer yönde bkz. İmre ve Erman, s. 317.

⁵⁰ Benzer yönde bkz. Honsell, Vogt und Geiser, Art. 547, N. 7; Eren ve Yücer-Aktürk, s. 430-431; Dural ve Öz, s. 392.

⁵¹ Üstün haklı mirasçılar kadar gaibin kendisinin ortaya çıktığı durumlarda da TMK m.637 vd. hükümlerine göre *miras sebebiyle istihkak dâvası* açılması gerektiği yönünde bkz. Karş. Escher, Art. 547, N. 5; Serozan ve Engin, s. 442; İmre ve Erman, s. 317.

mesinden, yok olmasından veya hasara uğramasından sorumlu olmaz (TMK m.993/II). Ayrıca tereke malını, üzerinde sahibi olduğunu düşündüğü (mevcut) hakkına uygun şekilde kullanan ve ondan yararlanan iyiniyetli zilyet, onu geri vermekle yükümlü olduğu gaibe veya üstün hak sahibi diğer ilgililere herhangi bir tazminat (örneğin ecrimisil) ödemek zorunda değildir (TMK m.993/I). Bilakis iyiniyetli zilyet, tereke malının kendisine geri verilmesini talep eden gaip veya üstün hak sahibi diğer ilgiliden, tereke malı için yapmış olduğu zorunlu ve yararlı masrafların tazmin edilmesini talep edebilir (TMK m.994). Onun, yaptığı lüks masraflar için böyle bir tazminat talep hakkı bulunmamaktadır ancak tereke malını geri vermesinden önce kendisine böyle bir tazminat önerilmediği takdirde, o şeyle birleştirdiği ve zararsızca ayrılması mümkün olmayan eklemeleri sökümlü olabilir (TMK m.994/II). İyiniyetli zilyedin tereke malından elde ettiği ürünler, buna yaptığı masraflardan doğan alacakları ile takas edilir (TMK m.994/III). İyiniyetli zilyetin sonradan ortaya çıkan gaibe değeri ve fakat tereke malı üzerinde üstün hak sahiplerine karşı geri verme yükümlülüğü; miras sebebiyle istihkak dâvasına ilişkin zamanaşımı süresine⁵² tâbidir (TMK m.585/II; 639).

Şayet tereke malını elinde bulunduran hâlihazır zilyet, *gaibin ölmediğini* ya da *tereke malının kendisine iade edilmesi yönünde talepte bulunan ilgili kişinin o mal üzerinde üstün hak sahibi olduğunu* biliyor ve/veya gereken özeni gösterseydi bilebilecek durumda (yani kötünietli) ise; terekeden teslim aldığı miktarın tamamını geri vermekle yükümlüdür. Ayrıca kötünietli zilyet, geri vermekle yükümlü olduğu şeyi haksız alıkoymuş olması yüzünden hak sahibine verdiği zararlar ve elde ettiği veya elde etmeyi ihmal ettiği ürünler karşılığında tazminat ödemek zorundadır (TMK m.995/I). O, tereke malına yaptığı masraflardan sadece gerçek veya üstün hak sahibini olan kişi için de zorunlu olanların tazminini talep edebilir (TMK m.995/II). Lâkin kötünietli zilyedin, tereke malını kime geri vereceğini bilmediği için onun üzerinde zilyetliğini devam ettirmek zorunda kaldığı durumlarda yalnızca kusuruyla verdiği zararlardan sorumlu tutulabilir (TMK m.995/III).

Bu başlık altında buraya kadar yapılan açıklamalar, depremde kaybolan ve fakat hayatta olabileceği hususunda az çok ihtimal bulunmakla birlikte kendisinden uzun süreden beri haber alınamayan kişilerin *mirasbırakan sıfatını haiz olduğu durumlar* için geçerlidir. Fakat depremde aynı veya benzer şartlar altında kaybolan kişilerin *mirasçı sıfatını haiz olduğu durumlar* da pek tabii söz konusu olabilir. Örneğin iki kızı olan baba (B) enkaz altında can vermiş; bir kızı (K1) başka ilde olduğu için deprem den etkilenmemiş; birlikte oturduğu diğer kızının (K2) aynı enkazdan ağır yaralı olarak çıkarıldığı sabit olmakla birlikte ondan bir yıl-

dan uzun süredir haber alınamamaktaysa, farklı ilde yaşadığı için deprem den etkilenmeyen kızın (K1'in) mirasbırakan-baba (B) karşısında mirasçılık durumu, kardeşinin (K2'nin) kayıp olmasından nasıl etkilenecektir?

TMK m.586/I, hakkında henüz kesinleşmiş gaiplik kararı bulunmadığı için mirasbırakanın öldüğü tarihte mirasçı sıfatını kazanmış görünen kişiye⁵³ (örnekteki K2'ye) ait miras payının mahkeme tarafından resmen yönetileceğini hükme bağlamaktadır. Ancak böyle bir durumda, mirasın açıldığı (örnekteki baba B'nin öldüğü) anda ortada bulunmayan kişinin (örnekteki K2'nin) sağ olmaması ihtimalinde onun miras payı kendilerine kalacak olanlar (örnekteki K1), gaipliğe ilişkin sürelerle ve usule uyarak o kimsenin (örnekteki K2'nin) gaipliğine karar verilmesini ve miras payının kendilerine teslimini dâva edebilirler (TMK m.586/II). Dâva açma süresi ölüm tehlikesi içinde kaybolmadan itibaren bir yıl, uzun süreden beri haber alınamamada ise beş yıldır (TMK m.33). Ancak önemle belirtmek gerekir ki mirasçılık durumunun belirlenmesinde gaiplik kararının geriye etkili olarak hüküm ve sonuçlarını doğuracağı anın mirasbırakanın ölüm anından önceye mi sonraya mı isabet ettiğinden de göz önünde bulundurulması gerekir. Nitekim (K1) tarafından örnekteki (K2)'nin gaipliğine karar verilmesinin istendiği bir faraziye de gaiplik kararı, (K2)'nin ölüm tehlikesi içerisinde kaybolma anının baba (B)'nin ölüm anından önceye uzandığını işaret etmekteyse (K2), baba (B)'den önce ölmüş kabul edileceğinden ona mirasçı olması mümkün olmayacak, baba (B)'nin ölümü üzerine yalnızca (K1) (B)'nin mirasçısı sıfatını kazanacaktır. Ancak K2 hakkında geriye etkili olarak kesinleşen gaiplik kararına göre baba (B)'nin (K2)'nin kayıbdan önce öldüğü ortaya çıkarsa, bu hâlde baba (B)'nin evvel emirde her iki kızı da ona karşı mirasçı sıfatını kazanacak ancak (K2) ondan daha sonra ölmüş kabul edileceği için onun mirası (babası B'den kendisine intikal eden kısım da dâhil olmak üzere) kendi mirasçılarına geçecektir.

Depremde kaybolan ve hakkında kesinleşmiş gaiplik kararı bulunan kişinin hem mirasçı hem de mirasbırakan sıfatlarını haiz olduğu durum ise TMK m.587'de düzenlenmektedir. Buna göre "*gaibin mirasçıları tereke mallarını teslim aldıktan sonra gaibe bir miras düşerse, ona düşen miras payı gaiplik sebebiyle kendilerine kalacak olanlar, ayrıca bir gaiplik kararı almak zorunda kalmaksızın bu miras payının teslimini isteyebilirler*" (TMK m.587/I). Bu hüküm zaten gaipliğe karar verilmiş olan kişiye miras kaldığı takdirde, bu kişinin ölümü hâlinde ona mirasçı olabilecek kişilerin ayrıca gaiplik kararı aldıkları zorunda kalmadan ona kalan ve fakat ondan kendilerine intikal edecek olan miras hisselerini hızlı yoldan alabilmelerine hizmet etmektedir. Aynı şekilde, gaibe düşen miras payını teslim alanların elde ettikleri gaiplik kararına, gaibin mirasçıları da dayanabilirler (TMK m.587/II).

⁵² "Miras sebebiyle istihkak davası, davacının kendisinin mirasçı olduğunu ve iyiniyetli davalının terekeyi veya tereke malını elinde bulundurduğunu öğrendiği tarihten başlayarak bir yıl ve her hâlde mirasbırakanın ölümünün veya vasiyetnamenin açılmasının üzerinden on yıl geçmekle zamanaşımına uğrar. İyiniyetli olmayanlara karşı zamanaşımı süresi yirmi yıldır." (TMK m.639).

⁵³ Bu hükmün yasal veya atanmış mirasçılar hakkında geçerli olduğu, vasiyet alacaklılarının bu hüküm kapsamında değerlendirilemeyeceği yönünde bkz. Escher, Art. 458, N. 1; Dural ve Öz, s. 393.

Sonuç

Depremde ağır hasar gören veya tümüyle yıkılan binaların sebep olduğu ölümlerde her durumda kimlik tespiti mümkün olmamakta, hatta ölümüne kesin gözüyle bakılmakla birlikte cesedine dahi ulaşılamayan kişiler olduğu bilinmektedir. TMK m.31, kişinin, ölümüne kesin gözüyle bakılmasını gerektiren böyle durumlar içinde kaybolduğu takdirde cesedi bulunamamış olsa bile gerçekten ölmüş sayılacağını hükme bağlamaktadır. Ölüm karinesini düzenleyen TMK m.31 hükmünün uygulanabilmesi için öncelikle kişinin, genel hayat tecrübelerine göre ölümüne kesin gözüyle bakılmasını gerektiren bir olay içerisinde kaybolmuş olması şarttır. Depremde yıkılan binanın enkazında sonradan yangın çıktığı, gaz sızıntısına bağlı patlamalar olduğu, çetin kış şartlarının yaşandığı bir mevsimde günlerce enkaza müdahale edilemediği durumlar, ölüme kesin gözüyle bakılmayı gerektiren, yaşanmış (acı) örnekler arasındadır. Öte yandan kişinin hayatta olabileceğine dair en ufak bir ihtimal, başka deyişle kişinin ölüp ölmediği hususunda az da olsa tereddüt varsa ölüm karinesinin şartlarının gerçekleştiğinden bahsetmek isabetli olmaz. Örneğin içerisinde bazı kişilerin sağ olarak kurtulduğu bir enkaz altındaki kişilerin, insanın aç ve susuz olarak hayatta kalabileceği maksimum süre (hayatta kalabilme süresi) zarfında ölümlerine kesin gözüyle bakılması mümkün ve insanî olmayacağı için, o aşamada TMK m.31 hükmünün söz konusu kişiler hakkında uygulanması isabetli görülmemektedir. Fakat zor koşullarda hayatta kalabilme süresi henüz dolmadan enkaz kaldırma çalışmalarına girildiği, ağır iş makinelerinin henüz hayatta kalabilme süresi içerisindeyken hafriyat/enkaz kaldırmaya başladığı bir faraziyede, anılan enkaz altındaki kişiler hakkında da artık ölüm karinesinin işletilebilmesi mümkün hâlde gelmiş olur.

08.05.2020 tarihine kadar, deprem gibi kitlesel doğal afetlerde meydana gelebilecek toplu ölümler hakkında uygulanmak üzere ayrıca “*Nüfus Hizmetleri Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik* (NHKY)” m.66 yürürlükte idi. Buna göre, deprem neticesinde meydana gelen toplu ölümler bakımından ilgililerin nüfus müdürlüklerine müracaat etmesine gerek olmaksızın ölümlerin tespiti, ilgili karinelerin işletilmesi ve nüfus kütüğünün buna göre düzenlenmesi yönünde idarenin re’sen işlem yapmakta görevli ve yetkili kılındığı ifade edilebilirdi. Ancak 08.05.2020 tarihli ve 2505 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile çıkartılan “*Nüfus Hizmetleri Uygulama Yönetmeliği* (HNY)” ile, “*Nüfus Hizmetleri Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik* (NHKY)” yürürlükten kaldırılmış olup (m.75), HNY’de kitlesel afetler neticesinde meydana gelen toplu ölümler hakkında uygulanmak üzere, ilgili idareyi re’sen görevli ve yetkili kılan böyle özel bir düzenleme (artık) yer almamaktadır. Bu değişikliğin, kitlesel afetler sonucu meydana gelen toplam ölü sayısının ilgili idarelerin re’sen yürütecekleri faaliyetler çerçevesinde hızlı ve sıhhatli şekilde re’sen tespit edilerek, şeffaf biçimde resmî kayıtlara geçirilebilmesi noktasında zaaf oluşturabileceği düşünülmektedir.

Deprem dolayısıyla ağır hasar gören veya yıkılan bina(lar)da hayatını kaybeden çok sayıda kişinin (mirasçının) hangisinin önce hangisinin sonra öldüğünün tespit edilebilmesi çoğu durumda çok zor veya imkânsızdır. Mirasbırakanla birlikte, çoğunlukla aynı enkaz altında kalınması gibi bir olay nedeniyle hayatını kaybedip de mirasbırakandan önce mi sonra mı son nefesini verdiği tespit edilemeyen kişilerin (birbirleri karşısındaki) mirasçılık durumunun nasıl belirleneceği meselesi öncelikle TMK m.29/II çerçevesinde incelenir. Buna göre “birden fazla kişiden hangisinin önce veya sonra öldüğü ispat edilemezse, hepsi aynı anda ölmüş sayılır”. “Birlikte ölüm karinesi” tabiriyle ifade edilen bu hüküm, bir üst başlıkta değinilen “ölüm karinesi”nden farklı olarak; ölüm olayının değil, ölüm anının tespitine ilişkindir. Bu nedenle birlikte ölüm karinesinin işletilebilmesi için çoklu ölümlerin aynı olay içerisinde gerçekleşmesi gerekmeyip, hangisinin önce veya hangisinin daha sonra gerçekleştiğinin ispat edilememesi (belirlenememesi) gerekli ve yeterlidir. Örneğin hangisinin önce veya sonra öldüğü tespit edilemeyen mirasçıların aynı enkaz altında hatta aynı olay neticesinde yaşamlarını yitirip yitirmedikleri, karine-nin işletilebilmesi bakımından önem arz etmez. Farklı enkazlarda, hatta biri enkaz altında kalmak diğeri gaz sızıntısından etkilenmek gibi farklı olaylar neticesinde yaşamını yitiren mirasçılar hakkında da TMK m.29/II hükmünün uygulanması mümkündür; yeter ki bunlardan hangisinin önce, hangisinin sonra öldüğünün ispatlanması mümkün olmasın.

TMK m.29/II, birlikte gaiplik hakkında da uygulanır. Öyle ki ölümlerine kuvvetle muhtemel gözüyle bakılmasını gerektiren olay(lar)da kaybolan ancak hangisinin önce hangisinin kaybolduğu açıkça belirlenemeyen kişilerin durumu birlikte gaiplik olarak ifade edilebilir. Gaiplik kararı geçmişe etkili olarak sonuç doğuracağı için, hangisinin önce hangisinin sonra kayboldukları ispat edilemeyen kişilerin mirası, bunlar birbirlerine mirasçı olamayacak şekilde aynı anda açılmış sayılır. Ancak birlikte ölüm karinesinden farklı olarak burada, eşler hakkında (ayrıca evlenmenin feshi kararı bulunmadıkça) yalnızca gaiplik kararı onların evliliğini sona erdirmiş olmayacağı için aralarındaki mal rejiminin tasfiyesi de gerçekleşmeyecek, dolayısıyla eşlerden biri lehine hesaplanacak olan katılma alacağının onun terekesine dâhil olması da söz konusu olmayacaktır. Her ikisi hakkında da gaiplik kararı bulunduğu için evlenmenin feshi talebinde bulunmaları mantıken imkânsız görünen eşler dışında başka kişilerin (örneğin mirasçılarının veya diğer ilgililerin) kural olarak evlenmenin feshini gaiplik nedeniyle dâva etme hakları da bulunmadığı için (TMK m.131/II), birlikte gaiplik durumunda mal rejimi tasfiyesi hususunda kanunda bilinçsiz (gerçek) boşluk olduğu düşünülmektedir. Kamu düzenine ilişkin olduğu düşünülen böyle bir husus hakkında ihdas edilmesi önerilen yasal düzenleme, eşlerin her ikisi hakkında da gaiplik kararı bulunan hâllerde evliliklerinin feshinin, Cumhuriyet savcısı ve/veya kanunî ya da atanmış mirasçılar gibi, hakları bu karara bağlı olan diğer (ilgili) kimseler tarafından dâva edilebileceğinin kabulü yönündedir.

Kitlesele depremlerden sonra oluşan kontrolsüz, düzensiz panik ve kriz ortamında bazı kişilerin, kendilerinden haber alınamayacak şekilde ortadan kaybolmaları da son derece olasıdır. 2023 Kahramanmaraş depremleri sonrasında yaşanan bazı gerçek olaylardan örnek vermek gerekirse; henüz hayatta kalabilme süresi içerisindeyken başlatılan enkaz kaldırma çalışmaları esnasında cesedine bir türlü ulaşılammış olan; sonradan pek çok kişinin canlı kurtarılabildiği bir binada deprem esnasında buldukları yönünde cep telefonu konum verisi bulunan ancak anılan binanın enkazında cesedine rastlanmayan; veya enkazdan ağır yaralı ve fakat sağ çıkartıldıkları konusunda tanık ifadeleri bulunan ancak kendilerinden bir türlü haber alınamayan kişilerin durumu böyledir. Ayrıca belirtmek gerekir ki özellikle savunmasız, bilinçsiz ve/veya yaralı bazı çocukların, kim oldukları belli olmayan kişi ya da gruplarca alıkonulması neticesinde kendilerinden uzun süre haber alınamaması da konuya ilişkin son derece yaygın ve üzücü örnekler arasındadır. Genel olarak böyle/ benzer durumlardaki kişilerin akıbeti TMK m.32’de düzenlenmektedir. Buna göre “Ölüm tehlikesi içinde kaybolan veya kendisinden uzun zamandan beri haber alınamayan bir kimsenin ölümü hakkında kuvvetli olasılık varsa, hakları bu ölüme bağlı olanların başvurusu üzerine mahkeme bu kişinin gaipliğine karar verebilir” (f.1). “Gaiplik” olarak tabir edilen bu müessese şartları dâhilinde gerçek kişiliği sona erdiren sebeplerdendir. Ancak bu sonucun elde edilebilmesi için öncelikle, ilgili kişinin ölüm tehlikesi içerisinde kaybolması veya kendisinden uzun zamandan beri haber alınamıyor olması gerekir.

Hangi olgulara dayanırsa dayansın hakkında gaiplik kararı verilen kişi, tıpkı ölmüş kişi gibi mirasbırakan sıfatını kazanır (TMK m.575). Mirasın açıldığı an; o kişi hakkında verilen gaiplik kararının kesinleştiği tarih değil, onun gaipliğine neden olan olguların vuku bulduğu (ölüm tehlikesinin gerçekleştiği veya kendisinden son haberin alındığı) tarihtir (TMK m.35/II). Ancak hakkında gaiplik kararı verilen kişinin sonradan gerçekten ölmüş olduğu ispat edilirse mirasın açıldığı tarihin TMK m.35/II’de gösterilen an değil, ölümün gerçekleştiği tarih olarak nazara alınması gerekir.

Gaiplik, kişiliğin sona ermesi bakımından ölümle benzer hukukî sonuçlar doğurmakla birlikte, gaibin sağ olabileme/ günün birinde çıkagelme ihtimali karşısında özellikle mirasın kazanılması noktasında farklı hükümlere tâbi tutulmuştur. Bunların başında gaibin mirasçılarının güvence (teminat) gösterme zorunluluklarına ilişkin TMK m.584 vd. hükümleri gelmektedir. Buna göre, hakkında gaiplik kararı verilmiş kişinin yasal veya atanmış mirasçıları ile mirasında hak sahibi olan vasiyet alacaklıları gibi diğer kişiler, tereke malları kendilerine teslim edilmeden önce, söz konusu malları ileride ortaya çıkabilecek üstün hak sahiplerine veya sağ olarak çıkıp gelmesi durumunda gaibin kendisine geri vereceklerine ilişkin güvence göstermek zorundadırlar (TMK m.584/I). Güvencenin türünü ve miktarını hâkim takdir eder. Buna göre güvence taşınır rehni ve ipotek gibi aynî olabileceği gibi, kefalet ve garanti mektubu gibi şahsi güvence olabilir. Gaibin mi-

rasçıları veya terekesi üzerinde hak sahibi olan vasiyet alacaklıları gibi diğer ilgililer güvenceyi belirli süreler için göstermek zorundadırlar. Bu süreler TMK m.584/II hükmünde düzenlenmiştir. Buna göre güvence, “ölüm tehlikesi içinde kaybolma durumunda beş yıl, uzun zamandan beri haber alınamama durumunda onbeş yıl ve her hâlde en çok gaibin yüz yaşına varmasına kadar geçecek süre için gösterilir”.

TMK m.584/III bu hususta açıkça “beş yıl, tereke mallarının tesliminden; onbeş yıl, son haber tarihinden başlayarak hesaplanır” demektedir. Ancak ölüm tehlikesi içinde kaybolan gaibin mirasçılarının göstermek zorunda olduğu güvencenin asgarî süresinin tereke mallarının kendilerine teslim edildiği tarihten itibaren hesaplanmasının düzenlendiği böyle bir hükümde, kendisinden uzun süreden beri haber alınamayan gaibin mirasçıları bakımından güvence asgarî süresinin, *gaipten son haber alma tarihinden itibaren* hesaplanacağını öngörülmesi tutarlı görülmemektedir. Dolayısıyla her iki durumda da güvence asgarî süresinin, *gaibin tereke mallarının mirasçılara teslim edildiği andan itibaren* hesaplanmasına yönelik yasal bir değişikliğin daha tutarlı olacağı ifade edilebilir.

Gaip güvence süresi içerisinde veya bu süre sona erdikten sonra ortaya çıkarsa veya üstün hak sahibi olduklarını ileri sürenler bu sıfatlarını ispat ederlerse, tereke mallarını teslim almış olanlar, söz konusu malları *zilyetlikte geri verme (iade) kuralları* çerçevesinde geri vermekle yükümlüdürler (TMK m.585/I).

TMK m.586/I, hakkında henüz kesinleşmiş gaiplik kararı bulunmadığı için mirasbırakanın öldüğü tarihte mirasçı sıfatını kazanmış görünen kişiye ait miras payının mahkeme tarafından resmen yönetileceğini hükme bağlamaktadır. Ancak böyle bir durumda, mirasın açıldığı anda ortada bulunmayan kişinin sağ olmaması ihtimalinde onun miras payı kendilerine kalacak olanlar, gaipliğe ilişkin sürelerle ve usule uyarak o kimsenin (örnekteki K2’nin) gaipliğine karar verilmesini ve miras payının kendilerine teslimini dâva edebilirler.

Depremde kaybolan ve hakkında kesinleşmiş gaiplik kararı bulunan kişinin hem mirasçı hem de mirasbırakan sıfatlarını haiz olduğu durum ise TMK m.587’de düzenlenmektedir. Bu hüküm zaten gaipliğine karar verilmiş olan kişiye miras kaldığı takdirde, bu kişinin ölümü hâlinde ona mirasçı olabilecek kişilerin ayrıca gaiplik kararı aldırarak zorunda kalmadan ona kalan ve fakat ondan kendilerine intikal edecek olan miras hisselerini hızlı yoldan alabilmelerine hizmet etmektedir.

Kaynakça

- Abik, Yıldız. "Gaipliğin Nişanlılık Üzerindeki Etkisi". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* C. 54, S. 2 (2005): 153-181.
- Akcaal, Mehmet. "Sağ Kalan Eşin Katılma Alacağı ve Bunun Mirasın Tasfiyesine Etkisi". *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* Y. 6, S. 2 (2020): 231-247.
- Akipek, Jale, Turgut Akıntürk ve Derya Ateş. *Türk Medenî Hukuku, C. I - Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku*. İstanbul: 14. Baskı, Beta, 2018 - Güncel Baskı 18, 2021.
- Antalya, O. Gökhan. *Marmara Hukuk Yorumu, C. III - Miras Hukuku*. Ankara: 4. Baskı, Seçkin, 2019 - Güncel Bası 5, Ankara, 2021.
- Aras, Aslı. "Çekişmesiz Yargı İşlerinde Görev ve Yetki". *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* C. 7, S. 1 (2016): 65-86.
- Arat, Ayşe. "Gerçek Kişilerde Kişiliğin Sona Ermesi". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi* C. 9, S. 1-2 (2016): 257-275.
- Aslan-Bingöl, Kemale Leyla. "Gaipliğin Miras Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi". *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* Y. 12, S. 48 (2021): 313-334.
- Ayan, Mehmet. *Miras Hukuku*. Ankara: 10. Baskı, Adalet, 2020.
- Ayan, Mehmet ve Nurşen Ayan. *Kişiler Hukuku*. Ankara: 9. Baskı, Adalet, 2020.
- Bucher, Andreas. *Natürliche Personen und Persönlichkeitsschutz*. Basel: 4. Auflage, Helbing Lichtenhahn Verlag, 2009.
- Çelik, Cemil. "Türk Medeni Kanunu'na Göre Gaiplik". iç. *Prof. Dr. Aydın Aybay'a Armağan*. İstanbul: 1. Baskı, Vedat Kitapçılık, 2004, s. 97-125.
- Dural, Mustafa ve Tufan Öğüz. *Türk Özel Hukuku, C. II - Kişiler Hukuku*. İstanbul: 19. Baskı, Filiz, 2018 - Güncel Baskı 23, 2022.
- Dural, Mustafa ve Turgut Öz. *Türk Özel Hukuku, C. IV - Miras Hukuku*. İstanbul: 17. Baskı, Filiz, 2021 - Güncel Baskı 18, 2022.
- Egger, August. *Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Band I - Einleitung (Art. 1-10) und Personenrecht (Art. 11-89) ZGB*. Zürich: 2. Auflage, Schulthess Polygraphischer Verlag, 1930.
- Eren, Fikret ve İpek Yücer-Aktürk. *Türk Miras Hukuku*. Ankara: 4. Baskı, Yetkin, 2021 - Güncel Baskı 5, 2023.
- Escher, Arnold. *Zürcher Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Band III - Erbrecht, 2. Abteilung: Der Erbgang (Art. 537-640)*. Zürich: Schulthess AG Verlag, 1960.
- Hatemi, Hüseyin. *Kişiler Hukuku*. İstanbul: 7. Baskı, Oniki Levha, 2018 - Güncel Baskı 9, 2021.
- Honsell, Heinrich, Nedim Peter Vogt und Thomas Geiser (Hrsg.). *Basler Kommentar zum Schweizerischen Privatrecht, ZGB I, Art. 1-456*. Basel: 5. Auflage, Helbing Lichtenhahn Verlag, 2014.
- İmre, Zahit. *Medeni Hukuka Giriş - Temel Kavramlar, Medeni Kanunun Başlangıç Hükümleri ve Hakiki Şahıslar Hukuku*. İstanbul: 3. Baskı, Sulhi Garan Matbaası, 1980.
- İmre, Zahit ve Hasan Erman. *Miras Hukuku*. İstanbul: 15. Baskı, Der, 2021 - Güncel Baskı 16, 2022.
- İnan, Ali Naim, Şeref Ertaş ve Hakan Albaş. *Miras Hukuku*. Ankara: 11. Baskı, Seçkin, 2022.
- Kılıçoğlu, Ahmet M. *Miras Hukuku*. Ankara: 11. Baskı, Turhan, 2021.
- Kılıçoğlu, Ahmet Mithat. *Medeni Hukuk - Temel Kavramlar, Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku*. Ankara: 4. Baskı, Turhan, 2016.
- Kocayusufoğlu, Necip. *Miras Hukuku*. İstanbul: 3. Baskı, Filiz, 1987.
- Köprülü, Bülent. *Medenî Hukuk - Genel Prensipler, Kişinin Hukuku (Gerçek Kişiler - Tüzel Kişiler)*. İstanbul: 2. Baskı, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1984.
- Löhnig, Martin und Martin Leib. *Fälle zum Familien und Erbrecht, Juristische Fall-Lösungen*. München: 5. Auflage, C.H. Beck Verlag, 2021.
- Oğuzman, Kemal, Özer Seliçi ve Saibe Oktay-Özdemir. *Kişiler Hukuku - Gerçek ve Tüzel Kişiler*. İstanbul: 17. Baskı, Filiz 2018 - Güncel Baskı 20, 2021.
- Özcan, Zeynep. *Sağ kalan Eşin Mirasçılığına Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminin Etkisi ve Arabuluculuk Çözüm Yolunun Bu Kapsamda Uygulanabilirliği*. Ankara: 1. Baskı, Seçkin, 2023.
- Özdoğan, Mustafa. "Bir İnsan Açlığa ve Susuzluğa Ne Kadar Dayanabilir?". *Prof. Dr. Mustafa ÖZDOĞAN İnternet Sitesi* (14.02.2023). Erişim Tarihi: 11.04.2023. <https://bit.ly/411dVJE>.
- Özsunay, Ergun. *Gerçek Kişilerin Hukukî Durumu*. İstanbul: 4. Baskı, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1979.
- Öztan, Bilge. *Kişiler Hukuku - Gerçek Kişiler*. Ankara: 11. Baskı, Yetkin, 2021.
- Öztan, Bilge. *Miras Hukuku (Tablolar ve Örneklerle)*. Ankara: 12. Baskı, Yetkin, 2021 - Güncel Baskı 13, 2023.
- Pedrazzini, Mario M. und Niklaus Oberholzer. *Grundriss der Personenrecht*. Bern: 4. Auflage, Stämpfli Verlag, 1993.
- Saymen, Ferit H. *Türk Medenî Hukuku, C. II - Şahsın Hukuku*. İstanbul: 2. Baskı, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1960.
- Schnyder, Bernhard. *Gesetzliche erbrechtliche Nutzniessung*. Zürich: 1. Auflage, Schulthess Juristische Medien AG Verlag, 2016.
- Serozan, Rona ve Baki İlkay Engin. *Miras Hukuku ve Uygulama Çalışmaları*. Ankara: 7. Baskı, Seçkin, 2021 - Güncel Baskı 8, 2022.
- Şahin-Caner, Ayşenur. "Kişiler Hukuku". iç. *Medeni Hukuk I - Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku*. (Ed. Metin İzikler ve Özlem Tüzüner). Ankara: 2. Baskı, Adalet, 2022, s. 281-308.
- Tekinay, S. Sulhi. *Medenî Hukukun Genel Esasları ve Gerçek Kişiler Hukuku*. İstanbul: 6. Baskı, Filiz, 1992.
- Tokat, Hüseyin. *Türk Hukukunda Gaiplik*. Ankara: 1. Baskı, Seçkin, 2003.
- Tuor, Peter und Vito Picononi. *Berner Kommentar zum Zivilgesetzbuch, Band III - Das Erbrecht, 2. Abteilung: Der Erbgang (Art. 537-640)*. Bern: 2. Auflage, Stämpfli Verlag, 1964.
- Tuor, Peter, Bernhard Schnyder, Jörg Schmid und Alexandra Rumo-Jungo. *Das Schweizerische Zivilgesetzbuch*. Zürich: 14. Auflage, Schulthess Verlag, 2015.
- Velidedeolu, Hıfzı Veldet. *Türk Medenî Hukuku C. I - Başlangıç ve Şahsın Hukuku*. İstanbul: 5. Baskı, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1956.
- Yücer-Aktürk, İpek. "Gaipliğin Miras Hukukundaki Yeri". *Yarış Dergisi* C. 45, S. 3 (2018): 633-652.
- Yükseloğlu, Emel Hülya. "Doğal Afet Olaylarında Kimliklendirme". *Bahçeşehir Üniversitesi Özel Hukuk ve Ceza Hukuku Yönünden Deprem Etkileri Eğitim Programı (11-12 Mart 2023)*. Türkiye Barolar Birliği TV, Erişim Tarihi: 09.04.2023. <https://bit.ly/3nPUJj6>.
- Zevkiler, Aydın, M. Beşir Acabey ve K. Emre Gökyayla. *Zevkiler Medenî Hukuk - Başlangıç Hükümleri, Kişiler Hukuku, Aile Hukuku*. Ankara: 6. Baskı, Seçkin, 1999.
- Zeytin, Zafer ve Ömer Ergün. *Türk Medenî Hukuku*. Ankara: 5. Baskı, Seçkin, 2020 - Güncel Baskı 6, 2022.

TERAZİ

HUKUK DERGİSİ • THD

Sayı 201 • Mayıs 2023

HAKEMLİ MAKALELER / Refereed Articles

Doç. Dr. **Sinan Sami AKKURT** : Deprem'in Miras Hukukuna İlişkin Sonuçları Hakkında Genel Bir Değerlendirme
A General Evaluation on the Consequences of Earthquakes on Inheritance Law

Öğr. Gör. **Özlem ÇELİK BAŞBOZKURT** : Hakkin Kullanılması Hukuka Uygunluk Sebebi Kapsamında Basının Haber Verme Hakkının Özel Hayat Sınırı
Limit of Private Life in the Press' Right to Report News within the Scope of Exercising a Right is a Ground for Compliance with Law

Memet Sinan CEBE : Cezai Şartın Tenkisinde Ölçü
Quantity in Mitigation of a Penal Clause

Arş. Gör. Dr. **Sevda BORA ÇINAR** : Türk Ticaret Kanunu, Sermaye Piyasası Kanunu ve İlgili İkincil Düzenlemeler Çerçevesinde-Borçlanma Aracı Sahiplerinin Korunması
Protection of Investors in Debt Instruments within the Framework of Turkish Commercial Code, Capital Markets Law and Related Secondary Legislation

Arş. Gör. **Eren ÇITIR** : Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Çıplak Payın Devrinde Şekil
Arş. Gör. **Ahmet Baybars ÖZŞAHİN** : *Procedures in the Transfer of Uncertificated Share in Joint Stock Companies According to the Turkish Commercial Code*

Mukaddis Şeyda KARACA : Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Safarov&Azerbaycan Kararının Fikri Mülkiyet Hukuku Açısından Analizi
Analysis of the Safarov&Azerbaijan Judgment of the European Court of Human Rights in Terms of Intellectual Property Law

Öğr. Gör. **Alper Çağlar KOYUNCU** : Tüketicilere Yönelik Saldırgan Uygulamalar
Aggressive Commercial Practices Towards Consumers

Dr. Öğr. Üyesi **Mehmet SAYDAM** : Konut Dokunulmazlığının İhlali Suçunda Aile Bireylerinin Rızasının Sınırı: Meşru Amaç Kavramı
Arş. Gör. **Yusuf KAÇAR** : *The Limit of the Consent Given by Family Members for the Offense Arising from the Violation of Inviolability of Dwelling: The Concept of Legitimate Purpose*

MAKALELER / Articles

Dr. M. **Sıddık ÇİNKÖ** : Belgede Sahtecilik Suçlarında Aldatma Niteliği
Nature of Deception in the Document Forgery Offenses

HUKUK UYGULAMALARI / Law in Practice

Ceza Hukuku ve İnsan Hakları Uygulamaları

Prof. Dr. **Ersan ŞEN** : Bireysel Başvuru Süresinin Hesaplanmasında "UYAP'tan Öğrenme" Kuralına Yönelik Eleştiriler
Dr. **Erkan DUYMAZ**

Medeni Usul Hukuku Uygulamaları

Mehmet Akif TUTUMLU : Bozmadan Sonra İslahla İlgili Anayasa Mahkemesi'nin Başvuru No: 2019/2397 Sayılı ve 15.02.2023 Tarihli Kararı ve Hukuki Sonuçları

ISSN 1306 - 9802

1306980223057

Terazi Hukuk Dergisi TUBİTAK-ULAKBİM Türk Hukuk Dizininde Yer almaktadır.

seçkin

Sayı 201 • Mayıs 2023

seçkin

Yayın Sahibi

Seçkin Yayıncılık A.Ş. Adına
Koray SEÇKİN

Yayıncısı

Seçkin Yayıncılık A.Ş. (Sertifika No: 45644)

İletişim

Mustafa Kemal Mah. 2158. Sk. No: 13
Cankaya/ANKARA
(0 312) 435 30 30 (Pbx)
terazi@seckin.com.tr
www.terazi.com.tr,
www.jurix.com.tr/dergi/terazi-hukuk-dergisi

Editör

Av. Mutlu DİNÇ
mdinc@seckin.com.tr

Editör Yardımcısı

Av. Çilem BAHADIR
cbahadir@seckin.com.tr

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Koray SEÇKİN
seckin@seckin.com.tr

Dil Editörleri

Ahmet Berat BEĞÜN / İngilizce
ahmetberat@gmail.com

Abone Sorumlusu

Meral HATIRLI
abone@seckin.com.tr

Kapak ve Sayfa Tasarımı

Emre KIZMAZ
ekizmaz@seckin.com.tr

ISSN 1306-9802**e-ISSN 2791-8432****Derginin Kısa Adı THD****Sayı 201 - Mayıs 2023****Tarandığı Dizimler ULAKBİM****Yayın Dili Türkçe****Basım Tarihi/Yeri Haziran 2023/ANKARA****Yayın Türü Yaygın Süreli, Aylık****Matbaa**

Vadi Grafik Ltd. Şti. (Sertifika No: 47479)
İvedik Organize Sanayi Bölgesi, 1420 Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA
(0 312) 395 85 71

Yayın Kurulu

- Prof. Dr. Ayşe NUHOĞLU
İstanbul Medipol Üniversitesi - İstanbul
- Prof. Dr. Murat TOPUZ
Marmara Üniversitesi - İstanbul
- Prof. Dr. Müslüm AKINCI
Kocaeli Üniversitesi - Kocaeli
- Prof. Dr. Ramazan ÇAĞLAYAN
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi - Ankara
- Çilem BAHADIR
Avukat, Ankara Barosu, Seçkin Yayıncılık - Ankara
- Galip DOĞAN
Avukat, Ankara Barosu - Ankara
- Mehmet Akif TUTUMLU
Tüketici Mahkemesi Hâkimi, Adalet Bakanlığı - Ankara
- Mutlu DİNÇ
Avukat, İstanbul Barosu, Seçkin Yayıncılık - İstanbul

Danışma Kurulu

- Prof. Dr. Ahmet Mithat KILICOĞLU
Atılım Üniversitesi - Ankara
- Prof. Dr. Ali Rıza ÇINAR
Mef Üniversitesi - İstanbul
- Prof. Dr. Ayşe HAVUTÇU
Yaşar Üniversitesi - İzmir
- Prof. Dr. Ayşe NUHOĞLU
Medipol Üniversitesi - İstanbul
- Prof. Dr. Dr. h.c. Bahri ÖZTÜRK
İstanbul Kültür Üniversitesi - İstanbul
- Prof. Dr. Binnur TULUKÇU
Selçuk Üniversitesi - Konya
- Prof. Dr. Cemil KAYA
İstanbul Üniversitesi - İstanbul
- Prof. Dr. Cumhur ŞAHİN
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi - Ankara
- Prof. Dr. Cetin ARSLAN
Hacettepe Üniversitesi - Ankara
- Prof. Dr. Durmuş TEZCAN
İstanbul Kültür Üniversitesi - İstanbul
- Prof. Dr. Ender Ethem ATAY
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi - Ankara
- Prof. Dr. Ercan AKYİĞİT
Mef Üniversitesi - İstanbul
- Prof. Dr. Faruk ACAR
Marmara Üniversitesi - İstanbul
- Prof. Dr. Feridun YENİSEY
Bahçeşehir Üniversitesi - İstanbul
- Prof. Dr. H. Tamer İNAL
İstanbul Esenyurt Üniversitesi - İstanbul
- Prof. Dr. Dr. h.c. Hakan HAKERİ
Özyeğin Üniversitesi - İstanbul
- Prof. Dr. Halide Gökçe TÜRKÖĞLU ÖZDEMİR
Yaşar Üniversitesi - İzmir
- Prof. Dr. Halil KALABALIK
Sakarya Üniversitesi - Sakarya
- Prof. Dr. Haluk Hadi SÜMER
Selçuk Üniversitesi - Konya
- Prof. Dr. Hasan İŞGÜZAR
Ankara Üniversitesi - Ankara
- Prof. Dr. Hayri BOZGEYİK
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi - Ankara
- Prof. Dr. Hayrunnisa ÖZDEMİR
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi - Ankara
- Prof. Dr. İ. Hamit HANCI
Ankara Üniversitesi - Ankara
- Prof. Dr. İbrahim AŞIK
Marmara Üniversitesi - İstanbul
- Prof. Dr. İbrahim KAYA
İstanbul Üniversitesi - İstanbul
- Prof. Dr. İbrahim ÖZBAY
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi - Erzincan
- Prof. Dr. İzzet ÖZGENÇ
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi - Ankara
- Prof. Dr. M. Emin ARTUK
İstanbul Medipol Üniversitesi - İstanbul
- Prof. Dr. M. Fatih UŞAN
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi - Ankara
- Prof. Dr. Mehmet ALTUNKAYA
Akdeniz Üniversitesi - Antalya
- Prof. Dr. Muharem ÖZEN
Ankara Üniversitesi - Ankara
- Prof. Dr. Murat TOPUZ
Marmara Üniversitesi - İstanbul
- Prof. Dr. Mustafa Ruhan ERDEM
Yaşar Üniversitesi - İzmir
- Prof. Dr. Mustafa TOPALOĞLU
Özyeğin Üniversitesi - İstanbul
- Prof. Dr. Müslüm AKINCI
Kocaeli Üniversitesi - Kocaeli
- Prof. Dr. Nurettin BİLİÇİ
Cankaya Üniversitesi - Ankara
- Prof. Dr. Nuri ERİŞGİN
Lefke Üniversitesi - Lefke/KKTC
- Prof. Dr. Olgun DEĞİRMENÇİ
TOBB Üniversitesi - Ankara
- Prof. Dr. Ömer ANAYURT
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi - Ankara
- Prof. Dr. Ömer KORKUT
Çukurova Üniversitesi - Adana
- Prof. Dr. Ramazan ÇAĞLAYAN
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi - Ankara
- Prof. Dr. Sevrap YOKUŞ VEZNEAROĞLU
Altınbaş Üniversitesi - İstanbul
- Prof. Dr. Şaban KAYIHAN
Yalova Üniversitesi - Yalova
- Prof. Dr. Şafak NARBAY
Sakarya Üniversitesi - Sakarya
- Prof. Dr. Seref ERTAŞ
Girne Üniversitesi - Girne/KKTC
- Prof. Dr. Tekin MEMİŞ
Beykent Üniversitesi - İstanbul
- Prof. Dr. Timur DEMİRBAŞ
Yaşar Üniversitesi - İzmir
- Prof. Dr. Veli Özer ÖZBEK
İzmir Ekonomi Üniversitesi - İzmir
- Prof. Dr. Zühtü ARSLAN
Anayasa Mahkemesi Başkanı - Ankara
- Doç. Dr. Cafer EMINOĞLU
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi - Ankara
- Doç. Dr. Emel BADUR
Cankaya Üniversitesi - Ankara
- Doç. Dr. Koray DOĞAN
Dokuz Eylül Üniversitesi - İzmir
- Doç. Dr. Pinar BACAŞIZ
Dokuz Eylül Üniversitesi - İzmir
- Doç. Dr. Sabahattin YÜREKLİ
Bursa Uludağ Üniversitesi - Bursa
- Doç. Dr. Selin SERT SÜTÇÜ
Akdeniz Üniversitesi - Antalya
- Doç. Dr. Seydi KAYMAZ
Ufuk Üniversitesi - Ankara
- Doç. Dr. Sinan Sami AKKURT
Selçuk Üniversitesi - Konya
- Doç. Dr. Şeref İBA
Ulusallararası Kıbrıs Üniversitesi - Lefkoşa/KKTC
- Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Cemal RUHİ
Hasan Kalyoncu Üniversitesi - Gaziantep
- Dr. Öğr. Üyesi Kumru KILICOĞLU YILMAZ
Atılım Üniversitesi - Ankara
- Dr. Öğr. Üyesi Merve ACUN MEKENGEC
Kocaeli Üniversitesi - Kocaeli
- Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Aytac ÖZELÇİ
İstanbul Kültür Üniversitesi - İstanbul
- Dr. Öğr. Üyesi Oğuz CANER
Bursa Uludağ Üniversitesi - Bursa
- Ali PARLAR
İstanbul BAM Cumhuriyet Savcısı - İstanbul
- Aydın TEKDOĞAN
İstanbul BAM 2. HD Başkanı - İstanbul
- Cengiz APAYDIN
Kartal Adliyesi Cumhuriyet Savcısı - İstanbul
- Erhan GÜNAY
Avukat, Muğla Barosu - Muğla
- Gönen ERİŞ
Yargıtay Onursal Daire Başkanı - İstanbul
- H. Tahsin GÖKCAN
Anayasa Mahkemesi Başkan Vekili - Ankara
- İbrahim PINAR
Avukat, Ankara Barosu - Ankara
- M. Handan SURLU
Yargıtay HGK Onursal Başkanı - İzmir
- Mahir Ersin GERMEÇ
Yargıtay Hukuk Dairesi Onursal Başkanı - Ankara
- Özgür SEMİZ
Kültür İşleri ve Enformasyon Müstesarı - Paris/Fransa
- Sadettin DOĞANYİĞİT
E. Sayıştay Başdenetçisi - Ankara
- Serhat YENER
Noter - Körfez/Kocaeli
- Y. Güngör ÖZDEN
Anayasa Mahkemesi Onursal Başkanı - Ankara

*Kurullarda, ülke ismi verilenler haricindeki tüm üyeler Türkiye'deki kurumlarda çalışmaktadır.

İçindekiler

Yayın İlkeleri	5	Makaleler	119
Editörden	7	Dr. M. Sıddık ÇİNKÖ	
Hakemli Makaleler	9	Belgede Sahtecilik Suçlarında Aldatma Niteliği	120
Doç. Dr. Sinan Sami AKKURT		<i>Nature of Deception in the Document Forgery Offenses</i>	
Depremi Miras Hukukuna İlişkin Sonuçları Hakkında Genel Bir Değerlendirme		Hukuk Uygulamaları	127
<i>A General Evaluation on the Consequences of Earthquakes on Inheritance Law</i>	10	<i>Ceza Hukuku ve İnsan Hakları Uygulamaları</i>	
Öğr. Gör. Özlem ÇELİK BAŞBOZKURT		Prof. Dr. Ersan ŞEN	
Hakkın Kullanılması Hukuka Uygunluk Sebebi Kapsamında Basının Haber Verme Hakkının Özel Hayat Sınırı		Dr. Erkan DUYMAZ	
<i>Limit of Private Life in the Press' Right to Report News within the Scope of Exercising a Right is a Ground for Compliance with Law</i>	23	Bireysel Başvuru Süresinin Hesaplanmasında "UYAP"tan Öğrenme" Kuralına Yönelik Eleştiriler	128
Memet Sinan CEBE		<i>Medeni Usul Hukuku Uygulamaları</i>	
Cezai Şartın Tenkisinde Ölçü	38	Mehmet Akif TUTUMLU	
<i>Quantity in Mitigation of a Penal Clause</i>		Bozmadan Sonra İslahla İlgili Anayasa Mahkemesi'nin Başvuru No: 2019/2397 Sayılı ve 15.02.2023 Tarihli Kararı ve Hukuki Sonuçları	131
Arş. Gör. Dr. Sevdâ BORA ÇINAR		Yüksek Yargı Kararları	141
Türk Ticaret Kanunu, Sermaye Piyasası Kanunu ve İlgili İkincil Düzenlemeler Çerçevesinde-Borçlanma Aracı Sahiplerinin Korunması		Anayasa Mahkemesi Kararları	142
<i>Protection of Investors in Debt Instruments within the Framework of Turkish Commercial Code, Capital Markets Law and Related Secondary Legislation</i>	57	Yargıtay Kararları	159
Arş. Gör. Eren ÇİTİR		Mevzuat Dizini	203
Arş. Gör. Ahmet Baybars ÖZŞAHİN		Kavram ve İçtihat Dizini	205
Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Çıplak Payın Devrinde Şekil		Kavramlar Dizini	206
<i>Procedures in the Transfer of Uncertificated Share in Joint Stock Companies According to the Turkish Commercial Code</i>	74	İçtihat Başlık Dizini	207
Mukaddis Şeyda KARACA		İçtihat Dizini	208
Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin <i>Safarov&Azerbaycan</i> Kararının Fikri Mülkiyet Hukuku Açısından Analizi			
<i>Analysis of the Safarov&Azerbaijan Judgment of the European Court of Human Rights in Terms of Intellectual Property Law</i>	85		
Öğr. Gör. Alper Çağlar KOYUNCU			
Tüketiciye Yönelik Saldırgan Uygulamalar	97		
<i>Aggressive Commercial Practices Towards Consumers</i>			
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet SAYDAM			
Arş. Gör. Yusuf KAÇAR			
Konut Dokunulmazlığının İhlali Suçunda Aile Bireylerinin Rızasının Sınırı: Meşru Amaç Kavramı			
<i>The Limit of the Consent Given by Family Members for the Offense Arising from the Violation of Inviolability of Dwelling: The Concept of Legitimate Purpose</i>	106		